

*Επιτροπή «Πρότυπα και
τεχνικοί κανόνες»*

Εγγρ. 39/98 αναθ. 3 - EL

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ 98/34^{*}
ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ^{} :**
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚ
ΚΑΙ
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

* Οδηγία 98/34/ΕΚ της 22ας Ιουνίου 1998 που τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/48/ΕΚ της 26ης Ιουλίου 1998.

** Το παρόν έγγραφο δεν συνεπάγεται την ευθύνη της Επιτροπής και δεν συνιστά την επίσημη ερμηνεία των μνημονευόμενων αποφάσεων. Το έγγραφο αυτό καταρτίστηκε από τη μονάδα ENTR/C/3 με αποκλειστικό σκοπό την έναρξη των συζητήσεων για το θέμα.

1.	<i>Συμβολή των αποφάσεων του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 98/34/ΕΚ</i>	4
1.1	Η νομολογία του Δικαστηρίου για την έννοια του τεχνικού κανόνα και η εμβέλεια της υποχρέωσης κοινοποίησης	4
1.1.1	Οι αρχικές αποφάσεις.....	4
1.1.2	Επέκταση του πεδίου εφαρμογής ενός τεχνικού κανόνα	4
1.1.3	Εξουσιοδοτικές διατάξεις και μέτρα εφαρμογής.....	4
1.1.4	Ορισμένα παραδείγματα με τα οποία διευκρινίζεται η έννοια του τεχνικού κανόνα	5
1.1.5	Μέτρα που προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις σε συνάρτηση με το υφιστάμενο καθεστώς ή που το καθιστούν περισσότερο φιλελεύθερο	7
1.1.6	Επείγων χαρακτήρας.....	8
1.1.7	Μεταφορά διατάξεων του αναγκαστικού κοινοτικού δικαίου	8
1.1.8	Η επιρροή που οφείλει να ασκεί ο κανόνας στο σχετικό προϊόν, στην εμπορία ή στη χρήση του.	10
1.1.9	Όροι εφαρμογής της οδηγίας σε κανόνες που εφαρμόζονται σε μια «περιορισμένη» αγορά	12
1.1.10	Εφαρμογή της οδηγίας <i>ratione temporis</i>	12
1.1.11	Αμελητέος χαρακτήρας των λόγων στους οποίους οφείλεται ο τεχνικός κανόνας	13
1.1.12	Αντίστοιχα πεδία εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας και του άρθρου 28 της συνθήκης ΕΚ	14
1.1.13	Εύρος της υποχρέωσης κοινοποίησης	14
1.1.14	Διαδικαστικές διευκρινίσεις για την έννοια της εμπειριστατωμένης γνώμης	15
1.2	Η επιβολή κυρώσεων λόγω της παράλειψης κοινοποίησης: η μη εφαρμογή των μη κοινοποιηθέντων κανόνων	15
2.	<i>Πρακτική των υπηρεσιών της Επιτροπής</i>	16
2.1	Η έννοια του τεχνικού κανόνα	16
2.1.1	Ορισμός του «προϊόντος».....	16
2.1.2	Υπηρεσίες.....	17
2.1.3	Κανόνες για τη σύλληψη των έργων και των εγκαταστάσεων	17
2.1.4	Κανόνες για την εναποθήκευση.....	17
2.1.5	Κανόνες για τις εγκαταστάσεις	18
2.1.6	Κανόνες που αφορούν αποκλειστικά την προστασία των εργαζομένων.....	18
2.1.7	Τιμές σχετικά με την ποιότητα του περιβάλλοντος	19
2.1.8	Προδιαγραφές, η τήρηση των οποίων είναι «προαιρετική».....	19
2.1.9	Προδιαγραφές που εφαρμόζονται στις εξαγωγές	20
2.1.10	Κατάργηση των τεχνικών κανόνων	20
2.2	Εξαιρέσεις	21
2.2.1	Διεθνή ή ευρωπαϊκά πρότυπα στα οποία δεν προσδίνεται υποχρεωτικός χαρακτήρας	21
2.2.2	Φορολογικά μέτρα	22
2.2.3	Διεθνείς συμφωνίες.....	22
2.2.4	Μέτρα, τα οποία θεσπίζονται στο πλαίσιο της οδηγίας 92/59 για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων	23
2.2.5	Γεωγραφικές ενδείξεις και ονομασία προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων	23
2.2.6	Εθνικές διατάξεις για τη φαρμακοποιία.....	24
	<i>Παραρτήματα</i>	25
1.	<i>Κατάλογος σημείων ελέγχου για την έννοια του «τεχνικού κανόνα», όπως αυτή ερμηνεύεται από το Δικαστήριο</i>	25
	Πρέπει να κοινοποιούνται:	25

Δεν πρέπει να κοινοποιούνται:	26
2. Συμβολή των αποφάσεων του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 98/34/ΕΚ – Αναλυτική παρουσίαση	28
I. Αποφάσεις διαπίστωσης της παράβασης.....	27
II. Αποφάσεις που εκδόθηκαν με βάση τα αιτήματα προδικαστικών αποφάσεων	31

1. Συμβολή των αποφάσεων του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 98/34/ΕΚ

1.1 Η νομολογία του Δικαστηρίου για την έννοια του τεχνικού κανόνα και η εμβέλεια της υποχρέωσης κοινοποίησης

1.1.1 Οι αρχικές αποφάσεις

Η πρώτη σειρά αποφάσεων του Δικαστηρίου δεν ήταν ιδιαίτερα πλούσια, λόγω του γεγονότος ότι στις υποθέσεις που είχαν υποβληθεί ενώπιόν του δεν ανέκυπταν αμφιβολίες. Στις υποθέσεις C-139/92¹, C-52/93² και C-61/93³, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεν είχαν αμφισβητήσει την προφανή παράλειψη κοινοποίησης από την πλευρά τους. Το Δικαστήριο μπορούσε επομένως να περιοριστεί στην καταδίκη των εν λόγω κρατών μελών, χωρίς να χρειαστεί να υπεισέλθει σε λεπτομέρειες.

1.1.2 Επέκταση του πεδίου εφαρμογής ενός τεχνικού κανόνα

Στην απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994⁴ διευκρινίζεται ότι η **επέκταση του πεδίου εφαρμογής ενός τεχνικού κανόνα** σε άλλα προϊόντα συνιστά νέο τεχνικό κανόνα⁵. Πράγματι, είναι αρκετά λογικό η εφαρμογή ενός υφιστάμενου τεχνικού κανόνα σε άλλα προϊόντα να συνιστά, για τα προϊόντα αυτά, νέο τεχνικό κανόνα. Στην προκειμένη περίπτωση, με τη γερμανική νομοθεσία επεκτείνονταν ορισμένες υποχρεώσεις επισήμανσης, που ήδη εφαρμόζονταν στα φάρμακα, στα αποστειρωμένα ιατρικά εργαλεία μιας χρήσης.

1.1.3 Εξουσιοδοτικές διατάξεις και μέτρα εφαρμογής

Το Δικαστήριο επεξήγησε στην ίδια απόφασή του τη **διάκριση μεταξύ των εξουσιοδοτικών διατάξεων**, που δεν απαιτείται, εν γένει, να κοινοποιούνται και των **μέτρων εφαρμογής** τα οποία θεσπίζονται με βάση τις προαναφερόμενες εξουσιοδοτικές διατάξεις και τα οποία οφείλουν να κοινοποιούνται⁶. Στην απόφασή του αυτή, το Δικαστήριο είχε προφανώς βασιστεί στην αντίληψη ότι, ελλείψει κανόνων εφαρμογής, οι εξουσιοδοτικές διατάξεις δεν παράγουν κανένα έννομο αποτέλεσμα. Εξ αιτίας αυτού, πρέπει να κοινοποιείται μόνο ο κανόνας εφαρμογής και όχι η εξουσιοδοτική διάταξη. Εξ αυτού συνάγεται επίσης, ότι η κοινοποίηση της εξουσιοδότησης δεν μπορεί να απαλλάξει από την υποχρέωση κοινοποίησης κάθε κανόνα με τον οποίο τίθεται σε ισχύ.

¹ Απόφαση της 2ας Αυγούστου 1993, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «κινητήρες σκαφών αναμυχής», Συλλογή σ. I-4707.

² Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών – «βολβοί ανθέω», Συλλογή σ. I-3591.

³ Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών «μετρητές κιλοβατών», Συλλογή σ. I-3607.

⁴ Επιτροπή κατά Γερμανίας – «αποστειρωμένα ιατρικά εργαλεία», Υπόθεση C-317/92, Συλλογή σ. I-2039.

⁵ Απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά Γερμανίας – «αποστειρωμένα ιατρικά εργαλεία», σκέψη 25.

⁶ Απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά Γερμανίας – «αποστειρωμένα ιατρικά εργαλεία», σκέψη 26.

Το Δικαστήριο διευκρίνισε τη διάκριση αυτή στην απόφασή του «CIA-Security International»⁷, στην οποία έλαβε υπόψη του το ενδεχόμενο μια εξουσιοδοτική διάταξη να επιβάλλει στους ενδιαφερόμενους την υποχρέωση να ζητούν την προηγούμενη έγκριση για τα προϊόντα τους, ακόμη και αν δεν έχουν θεσπισθεί οι προβλεπόμενοι διοικητικοί κανόνες: στην υποθετική αυτή περίπτωση, η εξουσιοδοτική διάταξη πρέπει και αυτή να κοινοποιηθεί σε στάδιο σχεδίου⁸.

1.1.4 Ορισμένα παραδείγματα με τα οποία διευκρινίζεται η έννοια του τεχνικού κανόνα

Στην απόφαση «CIA-Security International», το Δικαστήριο προχώρησε επίσης σε άλλες διευκρινίσεις σχετικά με την έννοια του «τεχνικού κανόνα», που απορρέουν ήδη σαφώς από την ίδια τη διατύπωση των διατάξεων της οδηγίας. Έτσι, ένας κανόνας με τον οποίο θεσπίζονται **οι όροι για την εγκατάσταση των επιχειρήσεων** σε κάποιο τομέα δεν καθορίζουν τα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος και, συνεπώς, **δεν είναι κοινοποιητέοι**⁹.

Ομοίως, στην απόφαση «Canal Satélite Digital» το Δικαστήριο έκρινε ότι οι εθνικές διατάξεις που απλώς προβλέπουν προϋποθέσεις για την εγκατάσταση επιχειρήσεων όπως οι διατάξεις που εξαρτούν την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από προηγούμενη έγκριση δεν συνιστούν τεχνικούς κανόνες¹⁰.

Το Δικαστήριο απεφάνθη επίσης σχετικά με εθνική κανονιστική διάταξη για το **ωράριο παύσης λειτουργίας των καταστημάτων**. Μια τέτοια κανονιστική διάταξη, η οποία δεν διέπει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος **δεν συνιστά τεχνικό κανόνα**¹¹.

Αντιθέτως, συνιστούν τεχνικούς κανόνες **οι λεπτομερείς κανόνες**, που καθορίζουν τις προϋποθέσεις που **αφορούν τις δοκιμές** σχετικά με την ποιότητα και την καλή λειτουργία, τις οποίες πρέπει να πληροί ένα προϊόν προκειμένου να εγκριθεί και να διατεθεί στο εμπόριο· οι εν λόγω κανόνες είναι, κατά συνέπεια, **κοινοποιητέοι**¹².

Ομοίως αποτελούν τεχνικό κανόνα οι διατάξεις που υποχρεώνουν τις επιχειρήσεις να ζητούν προηγούμενη έγκριση για τα υλικά τους¹³.

⁷ Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, *CIA Security International*, υπόθεση C-194/94, Συλλογή σ. I-2201.

⁸ Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, *CIA Security International*, σκέψη 30.

⁹ Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, *CIA Security International*, σκέψη 25.

¹⁰ Απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, *Canal Satélite Digital*, C-390/99 Συλλογή σ. I-607, σκέψη 45.

¹¹ Απόφαση της 20ης Ιουνίου 1996, *Semeraro Casa*, συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-418/93 έως C-421/93, C-460/93 έως C-462/93, C-464/93, C-9/94 έως C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 και C-332/94, Συλλογή σ. I-2975, σκέψη 38.

¹² Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, *CIA Security International*, σκέψη 26.

¹³ Ομοίως, σκέψη 30 και απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, *Canal Satélite Digital*, σκέψη 46.

Στην απόφαση «Μαλάκια»¹⁴, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η έννοια της **τεχνικής προδιαγραφής καλύπτει και τις μεθόδους και διαδικασίες παραγωγής των φαρμάκων**, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 65/65¹⁵. Τούτο απορρέει ήδη σαφώς από την ίδια τη διατύπωση των διατάξεων της οδηγίας 83/189, όπως αυτή τροποποιήθηκε από την οδηγία 88/182.

Κινούμενο ακριβώς στο ίδιο μήκος πνεύματος, το Δικαστήριο διευκρίνισε, στην απόφαση «Albers»¹⁶ ότι κανόνες που σκοπό έχουν να αποτρέψουν τη χορήγηση ουσιών με συμπαθητικομιμητική δράση στα εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή συνιστούν **τεχνικές προδιαγραφές κατά την έννοια των διατάξεων της οδηγίας**. Συγκεκριμένα, οι κανόνες αυτοί καθορίζουν τις **μεθόδους και διαδικασίες παραγωγής γεωργικών προϊόντων** κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ (που μετατράπηκε, έπειτα από τη σχετική τροποποίηση, στο άρθρο 32, παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ), τα οποία προορίζονται για τη διατροφή ανθρώπων. Επιπλέον, εφόσον οι κανόνες αυτοί **θεσπίστηκαν από εθνικές διοικητικές αρχές**, έχουν εφαρμογή σε **ολόκληρη την ολλανδική επικράτεια** και είναι **υποχρεωτικοί** για εκείνους στους οποίους απευθύνονται, πρόκειται κάλλιστα περί τεχνικών κανόνων υπό την έννοια των διατάξεων της οδηγίας.

Όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο σε έναν άλλο τομέα, **η επισήμανση**, στόχος της οποίας είναι **η πληροφόρηση του κοινού**, σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις ενός προϊόντος για το περιβάλλον δεν διακρίνεται, παρά το γεγονός ότι συνοδεύεται από ένα καθεστώς επιβολής οικολογικών φόρων, από άλλες επισημάνσεις με τις οποίες υπενθυμίζονται στους καταναλωτές οι επιβλαβείς συνέπειες των εν λόγω προϊόντων για το περιβάλλον. Συνέπεια αυτού είναι η αντίστοιχη επισήμανση να μην είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι συνιστά αποκλειστικά συνοδευτικό φορολογικό μέτρο· είναι επομένως **κοινοποιητέα**¹⁷.

Η υποχρέωση να αναφέρεται στη σήμανση η προέλευση ενός προϊόντος πρέπει ομοίως να κοινοποιείται¹⁸.

¹⁴ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας, υπόθεση C-289/94, Συλλογή σ. I-4405.

¹⁵ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια», σκέψη 51.

¹⁶ Απόφαση της 11ης Μαΐου 1999, Albers, C-425/97 έως C-427/97, C-443/98, Συλλογή σ. I-2947, σκέψεις 16 έως 18.

¹⁷ Απόφαση της 20ης Μαρτίου 1997, Bic Benelux, C-13/96, Συλλογή σ. I-1753, σκέψη 24.

¹⁸ Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, Unilever, C-443/98, Συλλογή σ. I-7535, σκέψη 26.

1.1.5 Μέτρα που προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις σε συνάρτηση με το υφιστάμενο καθεστώς ή που το καθιστούν περισσότερο φιλελεύθερο

Στην απόφαση για τη «Μαργαρίνη»¹⁹, το επίδικο αντικείμενο ήταν η νομοθεσία των Κάτω Χωρών με την οποία θεσπίζονταν παρεκκλίσεις από το διάταγμα για τη μαργαρίνη. Με τη νομοθεσία αυτή επιτρεπόταν η εμπορία μαργαρίνης η οποία δεν συμμορφωνόταν με τις διατάξεις του ισχύοντος διατάγματος, στο βαθμό που είχαν γίνει σεβαστοί οι αυστηρά προσδιοριζόμενοι όροι. Το καθεστώς αυτό είχε αποτελέσει για το Δικαστήριο μια καλή αφορμή να θέσει πέρας σε μια εσφαλμένη, παρ' όλα αυτά όμως εξαιρετικά διαδεδομένη ερμηνεία, με βάση την οποία τα μέτρα που παρεκκλίνουν από το υφιστάμενο καθεστώς ή τα οποία το καθιστούν περισσότερο φιλελεύθερο δεν καλύπτονται από την οδηγία.²⁰

Ένας κανόνας με τον οποίο θεσπίζονται **δυνατότητες παρέκκλισης** από έναν άλλο υφιστάμενο τεχνικό κανόνα συνιστά **τεχνικό κανόνα**, εφόσον με αυτόν θεσπίζονται εναλλακτικές τεχνικές προδιαγραφές αναγκαστικού χαρακτήρα. Πράγματι, εάν υπάρχει η επιθυμία απόκλισης από τον υφιστάμενο κανόνα, η τήρηση των εναλλακτικών προδιαγραφών είναι υποχρεωτική για την παραγωγή ή την εμπορία του εν λόγω προϊόντος²¹.

Η υποχρέωση κοινοποίησης των μέτρων, σκοπός των οποίων είναι να καταστεί το εφαρμοζόμενο καθεστώς περισσότερο φιλελεύθερο, εξηγείται από το γεγονός ότι η υποχρέωση αυτή δεν εξαρτάται από τις εικαζόμενες συνέπειες που έχει ο εν λόγω τεχνικός κανόνας για τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών²². Πράγματι, στην οδηγία δεν γίνεται ουδόλως διάκριση μεταξύ των παρεμποδιστικών τεχνικών κανόνων και των κανόνων απελευθέρωσης των όρων: στόχος της οδηγίας είναι ακριβώς η διαπίστωση κατά πόσο διακινδυνεύεται η σύσταση ενός συγκεκριμένου φραγμού και εάν είναι δυνατόν να δικαιολογείται ο φραγμός αυτός, υπό το φως των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου. Μόνο έπειτα από την περάτωση της διαδικασίας **πληροφόρησης και ελέγχου** είναι δυνατόν να υποστηριχθεί εάν το εξεταζόμενο μέτρο είναι αποδεκτό ή όχι, υπό το πρίσμα της βασικής αρχής της ελευθερίας των συναλλαγών.

¹⁹ Απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών – «Μαργαρίνη», υπόθεση C-273/94, Συλλογή σ. I-31.

²⁰ Σε ό,τι αφορά τη σαφή και απλή κατάργηση ενός τεχνικού κανόνα βλ. προηγουμένως στο σημείο 2.1.10: μια διάταξη κατάργησης κανόνων που δεν περιλαμβάνει άλλες τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι, κατά βάση, κοινοποιητέα.

²¹ Απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών – «Μαργαρίνη», σκέψη 13.

²² Απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών – «Μαργαρίνη», σκέψη 14 και 15.

1.1.6 Επείγων χαρακτήρας

Η έκταση εφαρμογής της ρήτρας του επείγοντος (άρθρο 9, παράγραφος 7) διευκρινίστηκε στην απόφαση «Μαλάκια»²³.

Το Δικαστήριο υπέδειξε έμμεσα ότι **η ύπαρξη λόγων που επιτρέπουν την επίκληση της επείγουσας διαδικασίας δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωσή τους να κοινοποιούν** τους τεχνικούς τους κανόνες²⁴. Καθώς στη διάταξη του άρθρου 9, παράγραφος 7 προβλέπεται η εφαρμογή μόνο μιας εξαιρέσης από τις «παραγράφους 1 έως 5» του άρθρου 9²⁵ όχι όμως από το άρθρο 8²⁶, η λύση αυτή δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη.

1.1.7 Μεταφορά διατάξεων του αναγκαστικού κοινοτικού δικαίου

Όσον αφορά τα μέτρα **μεταφοράς μιας κοινοτικής πράξης αναγκαστικού χαρακτήρα** (άρθρο 10, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο), το Δικαστήριο υιοθέτησε μια στενή ερμηνεία. Για να πρόκειται για περίπτωση μεταφοράς, κατά την έννοια της προμνημονευόμενης διάταξης, γεγονός που καθιστά ανεφάρμοστα τα άρθρα 8²⁷ και 9²⁸ της οδηγίας, πρέπει, κατά το Δικαστήριο, να στοιχειοθετείται ο **άμεσος δεσμός** μεταξύ του κοινοτικού μέτρου αναγκαστικού χαρακτήρα και του εθνικού μέτρου. Στην απόφαση «Μαλάκια» το Δικαστήριο απέρριψε την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 10 παράγραφος 1 εδάφιο 1, λόγω του γεγονότος ότι το πεδίο εφαρμογής των επίδικων εθνικών μέτρων ήταν σαφώς πιο περιορισμένο από το αντίστοιχο πεδίο του κοινοτικού καθεστώτος²⁹.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο έκρινε³⁰ ότι η απαγόρευση να χορηγήσει κανείς clenbuterol σε εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή, και να κατέχει, να διαθέτει σε απόθεμα, να αγοράζει ή να πωλεί εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή στα οποία έχει χορηγηθεί η ουσία αυτή, συνιστά μέτρο βάσει του οποίου ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος εκπλήρωσε υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 86/469. Η τελευταία επιβάλλει ότι, εφόσον προκύπτει παρουσία απαγορευμένων ουσιών - μεταξύ των οποίων και του clenbuterol - τα ζώα δεν μπορούν να διατεθούν στην αγορά για ανθρώπινη ή ζωική κατανάλωση. Το κράτος μέλος που θέσπισε τον κανόνα αυτόν απαλλάσσεται, ως εκ τούτου, από την υποχρέωση κοινοποίησής του στην Επιτροπή.

²³ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια», C-289/94, Συλλογή σ. I-4405.

²⁴ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια», σκέψεις 26.

²⁵ Υποχρεώσεις αναβολής έγκρισης (standstill).

²⁶ Υποχρέωση κοινοποίησης.

²⁷ Υποχρέωση κοινοποίησης.

²⁸ Υποχρεώσεις αναβολής έγκρισης (standstill).

²⁹ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια», σκέψεις 36, 43 και 44.

³⁰ Απόφαση της 11ης Μαΐου 1999, Albers, C-427/9, Συλλογή σ. I-2947, σκέψεις 21 έως 24.

Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε τη στενή ερμηνεία του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 1 και διευκρίνισε την άποψή του καθιστώντας **αποφασιστικό κριτήριο την ύπαρξη ενός περιθωρίου ελιγμών που διαθέτει το κράτος μέλος** για την εφαρμογή της κοινοτικής διάταξης: εφόσον το κοινοτικό μέτρο έχει γενικόλογη διατύπωση και αφήνει στα κράτη μέλη ένα περιθώριο αρκετά σημαντικό. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση εθνικής διάταξης που θεσπίστηκε για τη συμμόρφωση προς το άρθρο 3 της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ (που μετετράπη στην οδηγία 2000/13/ΕΚ) περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους. Η διάταξη αυτή επιβάλλει την υποχρέωση αναγραφής στην επισήμανση του τόπου καταγωγής ή προελεύσεως στις περιπτώσεις που η παράλειψη της ενδείξεως αυτής θα ήταν δυνατό να δημιουργήσει στον καταναλωτή εσφαλμένη εντύπωση σχετικά με τον πραγματικό τόπο καταγωγής ή προελεύσεως του τροφίμου³¹.

Στην απόφαση "Canal Satélite Digital"³², το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι μια εθνική κανονιστική διάταξη δεν απαιτείται να κοινοποιηθεί μόνον στο μέτρο που μεταφέρει κοινοτική διάταξη. Το Δικαστήριο υπέδειξε ότι η υποχρέωση για τις επιχειρήσεις εγγραφής σε μητρώο των συσκευών, εξοπλισμών, αποκωδικοποιητών και χορήγησης προηγούμενης εγκρίσεως για τα προϊόντα αυτά, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κανονιστική ρύθμιση με την οποία το κράτος μέλος συμμορφώνεται προς κοινοτική πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα, δηλαδή την οδηγία 95/47/ΕΚ σχετικά με τη χρήση προτύπων για τη μετάδοση τηλεοπτικού σήματος. Πράγματι, η οδηγία 95/47/ΕΚ περιέχει διατάξεις σχετικά όχι μόνο με τους φορείς παροχής υπηρεσιών με ελεγχόμενη πρόσβαση, αλλά και με τα χαρακτηριστικά του πωλουμένου ή ενοικιαζομένου εξοπλισμού. Εν πάση περιπτώσει δεν περιέχει καμιά διάταξη σχετικά με τις διοικητικές λεπτομέρειες που στοχεύουν στο να θέσουν σε εφαρμογή τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη δυνάμει της οδηγίας, αφήνοντας στα κράτη μέλη την επιλογή των καταλλήλων διοικητικών διατάξεων.

³¹ Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, *Unilever*, C-443/98, Συλλογή σ. I-7535, σκέψεις 28 και 29.

³² Απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, *Canal Satélite Digital*, C-390/99, Συλλογή σ. I-607, σκέψεις 27, 48 και 49.

1.1.8 Η επιρροή που οφείλει να ασκεί ο κανόνας στο σχετικό προϊόν, στην εμπορία ή στη χρήση του.

Στην απόφαση «Μαλάκια», το Δικαστήριο υπέδειξε ότι, υπήρχε **σχέση μεταξύ της τεχνικής προδιαγραφής και της εμπορίας των σχετικών προϊόντων**: οι κανόνες που αφορούν τους όρους παραγωγής³³ ενός αλιευτικού προϊόντος³⁴ εμφανίζουν εξαιρετικά στενή διασύνδεση με την εμπορία τους και η τήρησή τους έχει άμεσο αντίκτυπο για την εμπορία αυτή. Οι εν λόγω κανόνες θα πρέπει κατά συνέπεια να κοινοποιούνται³⁵. Στις μεταγενέστερες αποφάσεις δεν διέφυγε της προσοχής του Δικαστηρίου το γεγονός ότι ένα **μέτρο**, για να είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί τεχνικός κανόνας **πρέπει να ασκεί επιρροή στο προϊόν ή στην εμπορία του**. Όπως έκρινε έτσι το Δικαστήριο στην απόφαση «αμίαντος»³⁶ ένας κανόνας με τον οποίο επιβάλλονται οριακές τιμές συγκέντρωσης μιας ουσίας στον ατμοσφαιρικό αέρα (στην προκειμένη περίπτωση, συγκέντρωσης των ιών αμιάντου) δεν διευκρινίζει το απαιτούμενο χαρακτηριστικό στοιχείο ενός προϊόντος και δεν εμπίπτει, κατά συνέπεια, εκ των προτέρων, στον ορισμό της τεχνικής προδιαγραφής³⁷. Δεν αποκλείεται ωστόσο η απόδειξη των επιπτώσεων στα χαρακτηριστικά του προϊόντος.

Στην απόφαση «Colim»³⁸ το Δικαστήριο αποφάσισε σχετικά με τον χαρακτηρισμό μιας **κανονιστική ρύθμισης κράτους μέλους η οποία εξαρτά την** εντός του εν λόγω κράτους **διάθεση στο εμπόριο προϊόντων υπό την προϋπόθεση χρήσης μιας ή περισσότερων συγκεκριμένων γλωσσών** για τις ενδείξεις που αποτελούν υποχρεωτικά το αντικείμενο της επισημάνσεως, των οδηγιών χρήσεως ή και του εγγράφου της εγγυήσεως. Με την ευκαιρία αυτή, το Δικαστήριο θέσπισε τη διάκριση μεταξύ μιας υποχρέωσης που αφορά ευθέως κάποιο προϊόν και της υποχρέωσης που αποκάλεσε «κανόνα παρακολουθηματικού χαρακτήρα».

Το Δικαστήριο δέχθηκε κατ' αρχήν ότι, η κανονιστική διάταξη της προαναφερόμενης μορφής μπορεί να θεωρηθεί ως «προδιαγραφή που ισχύει για το προϊόν όσον αφορά την ορολογία, τα σύμβολα (...) τη συσκευασία, το μαρκάρισμα και το ετικετάρισμα» υπό την έννοια της οδηγίας και, κατά συνέπεια, ως τεχνικός κανόνας υπό την έννοια της οδηγίας. Συνέχισε κάνοντας διάκριση μεταξύ της **υποχρέωσης παροχής στον καταναλωτή ορισμένων πληροφοριών για κάποιο προϊόν** (η οποία εκτελείται με παράθεση σχετικών ενδείξεων, με τις οδηγίες χρήσεως ή και με το έγγραφο της εγγυήσεως) από την **υποχρέωση να παρέχονται οι πληροφορίες αυτές σε συγκεκριμένη γλώσσα**.

Όπως έκρινε το Δικαστήριο, σε αντίθεση προς την πρώτη υποχρέωση, **η οποία αφορά άμεσα το προϊόν**, η δεύτερη αφορά μόνον τον προσδιορισμό της γλώσσας στην οποία πρέπει να εκπληρώνεται η πρώτη. Πράγματι, οι πληροφορίες στερούνται

³³ Στην προκειμένη περίπτωση: την ποιότητα του νερού.

³⁴ Στην προκειμένη περίπτωση: τα μαλάκια.

³⁵ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια», C-289/94, Συλλογή σ. I-4405, σκέψη 32.

³⁶ Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Ιταλίας, «Αμίαντος», υπόθεση C-279/94, Συλλογή σ. I-4743.

³⁷ Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Ιταλίας, «Αμίαντος», σκέψη 34.

³⁸ Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1999 Colim, C-33/97, Συλλογή σ. I-3175, σκέψεις 27 έως 29.

πρακτικής χρησιμότητας αν δεν διατυπώνονται σε γλώσσα κατανοητή από τα άτομα για τα οποία προορίζονται.

Από τα προαναφερόμενα, το Δικαστήριο συνάγει το συμπέρασμα ότι η υποχρέωση παροχής των ως άνω πληροφοριών σε συγκεκριμένη γλώσσα δεν αποτελεί αυτή καθαυτή «τεχνικό κανόνα», αλλά **παρακολουθηματικού χαρακτήρα κανόνα**, ο οποίος είναι απαραίτητος για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να αντιλαμβάνονται αποτελεσματικά τις σχετικές πληροφορίες και είναι αναγκαίο να κοινοποιείται.

Το Δικαστήριο υπενθύμισε επίσης στην απόφαση "Snellers"³⁹ ότι οι τεχνικές προδιαγραφές υπό την έννοια της οδηγίας πρέπει **να αναφέρονται στο προϊόν ως τοιούτο**. Το Δικαστήριο συμπέρανε ότι κανονιστική διάταξη που προβλέπει κριτήρια για τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία ένα όχημα θεωρείται ότι έλαβε για πρώτη φορά έγκριση για τη θέση του σε κυκλοφορία στη δημόσια οδό, προκειμένου να καταρτιστεί πιστοποιητικό ταξινομήσεως δεν ορίζει κανένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος ως τοιούτου και δεν πρέπει επομένως να κοινοποιείται.

Στο ίδιο πλαίσιο το Δικαστήριο υπέδειξε (απόφαση Donkersteeg⁴⁰) ότι μια εθνική διάταξη, απαιτώντας μόνο να **υπάρχει** εξοπλισμός σε μια εγκατάσταση (εν προκειμένω είδη καθαρισμού των υποδημάτων), **χωρίς να έχει σχέση με αυτή καθαυτή την παραγωγή** (εν προκειμένω παραγωγή γεωργικού προϊόντος) δεν αποτελεί τεχνική προδιαγραφή. Πράγματι, ένας τέτοιος κανόνας δεν ορίζει κανένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος ούτε μια μέθοδο ή διαδικασία παραγωγής του εν λόγω προϊόντος.

Ομοίως, ρύθμιση, η οποία απαγορεύει την εμπορική διαφήμιση των εγκαταστάσεων εκπομπής που δεν ανήκουν σε εγκεκριμένο τύπο, περιορίζεται να απαγορεύσει ένα τρόπο εμπορίας, και δεν καθορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος. Δεν υφίσταται λοιπόν υποχρέωση κοινοποίησης⁴¹.

Στην προαναφερθείσα απόφαση Donkersteeg, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, μια τεχνική προδιαγραφή για να αποτελεί τεχνικό κανόνα πρέπει **να ισχύει υποχρεωτικά για την εμπορία ή τη χρησιμοποίηση ενός προϊόντος**. Στην προκειμένη περίπτωση ο κανονισμός δεν επέβαλε κανένα περιορισμό για την εμπορία ή για τη χρησιμοποίηση των προϊόντων (χοίρων)⁴² για τα οποία δεν είχε τηρηθεί η διαδικασία παραγωγής (ο εμβολιασμός)⁴³.

³⁹ Απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2000, Snellers, C-314/98, Συλλογή σ. I-8633, σκέψεις 38 και 39.

⁴⁰ Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Donkersteeg, C-37/99, Συλλογή σ. I-10223, σκέψη 21.

⁴¹ Απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, Van der Burg, C-278/99, Συλλογή σ. I-2015, σκέψη 20.

⁴² Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Donkersteeg, σκέψη 21

⁴³ Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Donkersteeg, σκέψεις 32 έως 34.

1.1.9 Όροι εφαρμογής της οδηγίας σε κανόνες που εφαρμόζονται σε μια «περιορισμένη» αγορά

Αυτό το είδος προβληματικής είχε απασχολήσει το Δικαστήριο στην υπόθεση «Lemmens», στο πλαίσιο της οποίας είχε τεθεί το ερώτημα κατά πόσο οι διατάξεις που εφαρμόζονται για ένα προϊόν (τις συσκευές αναλύσεως της αναπνοής), οι οποίες πρέπει να τηρούνται για να είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από τον προσδιοριζόμενο τελικό τους χρήστη (την αστυνομία), για συγκεκριμένους σκοπούς (τεστ αλκοολαιμίας) είναι κοινοποιήτοι⁴⁴.

Όπως έκρινε το Δικαστήριο, ενδέχεται να υπάρχουν κανόνες με τους οποίους επιβάλλονται εθνικές προδιαγραφές για ένα καθοριζόμενο προϊόν σε **μια καθορισμένη ομάδα χρηστών**, το περιεχόμενο των οποίων εξαρτάται από τον ειδικότερο στόχο που επιδιώκεται για την ομάδα αυτή. Όταν οι εξεταζόμενες προδιαγραφές έχουν ιδιαίτερα απομακρυσμένη σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, ο κανόνας δεν δύναται πλέον να χαρακτηρίζεται ως τεχνικός κανόνας, κατά την άποψη του Δικαστηρίου. Ωστόσο, η περίπτωση αυτή δεν συνέτρεχε εν προκειμένω⁴⁵.

Εφόσον η τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών ήταν υποχρεωτική για την πώληση σε ένα εξαιρετικά σημαντικό χρήστη της εν λόγω αγοράς, επρόκειτο, κατά την άποψη του Δικαστηρίου, για έναν τεχνικό κανόνα⁴⁶. Το Δικαστήριο απέρριψε επίσης το επιχείρημα, σύμφωνα με το οποίο, για να είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν ως τεχνικοί κανόνες κατά την έννοια των διατάξεων της οδηγίας, τα εξεταζόμενα μέτρα πρέπει να αφορούν προϊόντα που προορίζονται για τρέχουσα χρήση.

1.1.10 Εφαρμογή της οδηγίας *ratione temporis*

Όπως διευκρινιζόταν στην απόφαση «αμίαντος» **μια διάταξη που απαγορεύει την εμπορία και τη χρήση κάποιας ουσίας συνιστά τεχνικό κανόνα**⁴⁷, πριν μάλιστα ενταχθεί η εν λόγω βασική αρχή ρητά στην οδηγία. Με τη διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται η πάγια θέση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία πολυάριθμες διατάξεις της οδηγίας 94/10/EK έχουν δηλωτικό χαρακτήρα και δεν έχουν προσθέσει κανένα νέο στοιχείο στα κείμενα με τις αρχικές διατυπώσεις της οδηγίας 83/189.

Δεν είναι πάντως αυτός ο μόνος σκοπός της οδηγίας 94/10/EK και το Δικαστήριο διευκρίνισε στην απόφαση "Snellers"⁴⁸ ότι η οδηγία δεν διευκρινίζει απλώς την έννοια του τεχνικού κανόνα, **αλλά και την τροποποιεί**, Δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τροποποιήσεις για να εκτιμηθεί εάν θα έπρεπε να κοινοποιηθεί τεχνικός κανόνας που θεσπίστηκε πριν από την 1η Ιουλίου 1995 (όριο για τη μεταφορά της οδηγίας 94/10/EK).

⁴⁴ Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, *Lemmens*, C-226/97, Συλλογή σ. I-3711.

⁴⁵ Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, *Lemmens*, σκέψη 24.

⁴⁶ Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, *Lemmens*, C-226/97, Συλλογή σ. I-3711, σκέψη 25.

⁴⁷ Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, *Επιτροπή κατά Ιταλίας, «Αμίαντος»*, C279/94, Συλλογή, σ. I-4743, σκέψη 30.

⁴⁸ Απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2000, *Snellers*, C-314/98, Συλλογή σ. I-8633, σκέψεις 31 και 32.

Στην προαναφερθείσα απόφαση «αμίαντος» επιβεβαιώνεται η θέση η οποία έγινε πάντοτε αποδεκτή στην πράξη, σύμφωνα με την οποία **η υποχρέωση κοινοποίησης καλύπτει μόνο τους νέους κανόνες**, χωρίς να τίγονται οι ήδη ισχύοντες κανόνες. Στο πλαίσιο των διαδικασιών επί παραβάσει που βασίζονται στο άρθρο 226 της συνθήκης ΕΚ, το βάρος της απόδειξης σε τι συνίσταται ο νέος τεχνικός κανόνας που παράγει διακεκριμένες έννομες συνέπειες σε σύγκριση με το υφιστάμενο καθεστώς, το φέρει η Επιτροπή⁴⁹. Από τα προηγούμενα μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, με βάση την κλασική προσέγγιση του κοινού δικαίου, με το βάρος της απόδειξης αυτής, σε περίπτωση διαμάχης, επιβαρύνεται κατά γενικό κανόνα ο αιτών.

Η αντίληψη αυτή, σύμφωνα με την οποία ένας τεχνικός κανόνας πρέπει να **θεσπίζει νέες προδιαγραφές** εκφράστηκε εκ νέου από το Δικαστήριο στην απόφαση που εξέδωσε στην υπόθεση «Colim»⁵⁰.

Στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο, έχοντας προηγουμένως υπομνήσει ότι η οδηγία συνιστά μέσο προληπτικού ελέγχου της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, διευκρινίζει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «σχέδιο» τεχνικού κανόνα, κατά την έννοια της οδηγίας, ούτε μπορεί, κατά συνέπεια, να καλύπτεται από την υποχρέωση κοινοποίησης ένα εθνικό μέτρο το οποίο, χωρίς να προσθέτει νέες ή συμπληρωματικές διατάξεις, επαναλαμβάνει ή αντικαθιστά **υφιστάμενους** τεχνικούς κανόνες, οι οποίοι, εφόσον θεσπίστηκαν μετά την έναρξη της ισχύος της οδηγίας 83/189, έχουν **δεόντως κοινοποιηθεί** στην Επιτροπή.

Αντιθέτως, ένα μέτρο που επαναλαμβάνει μια υφιστάμενη διάταξη, χωρίς να προσθέτει σε αυτήν διατάξεις, οφείλει να κοινοποιείται, εάν η εν λόγω προγενέστερη διάταξη είχε θεσπιστεί κατά παράβαση των διατάξεων της οδηγίας.

1.1.11 Αμελητέος χαρακτήρας των λόγων στους οποίους οφείλεται ο τεχνικός κανόνας

Η θέση του αμελητέου χαρακτήρα των λόγων στους οποίους οφείλεται η θέσπιση ενός τεχνικού κανόνα αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στην απόφαση «Bic Benelux», σε συνάρτηση με τα επιχειρήματα που είχε προβάλει η βελγική κυβέρνηση, με βάση τα οποία ένα καθεστώς επισήμανσης το οποίο συνδέεται με τον επιβαλλόμενο οικολογικό φόρο διαφεύγει, λόγω των οικολογικών του κινήτρων, από την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας⁵¹.

Το Δικαστήριο δεν έκανε αποδεκτή την επιχειρηματολογία αυτή: η οδηγία δεν περιορίζεται στα εθνικά μέτρα που μπορούν να εναρμονισθούν μόνο με βάση το άρθρο 100 Α της συνθήκης. Στόχος, συγκεκριμένα, της οδηγίας αυτής είναι η προστασία, με προληπτικό έλεγχο, της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, που μπορεί να παρεμποδιστεί άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, με τη θέσπιση τεχνικών κανόνων. Τα εμπόδια αυτά μπορεί να ανακύψουν **ανεξάρτητα από τους λόγους για τους οποίους δικαιολογείται η θέσπιση** των εν λόγω μέτρων⁵².

⁴⁹ Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Ιταλίας, «Αμίαντος», σκέψη 36.

⁵⁰ Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1999, Colim, C-33/97, Συλλογή σ. I-3175, σκέψη 22.

⁵¹ Απόφαση της 20ης Μαρτίου 1997, Bic Benelux, υπόθεση C-13/96, Συλλογή σ. I-1753.

⁵² Απόφαση της 20ης Μαρτίου 1997, Bic Benelux, σκέψη 19.

Συνεπώς, το γεγονός ότι το μέτρο αυτό δεν θέτει σε εφαρμογή τεχνικό πρότυπο, που το ίδιο είναι ικανό να εμποδίσει την ελεύθερη κυκλοφορία, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο το μέτρο αυτό να μπορεί να χαρακτηριστεί τεχνικός κανόνας⁵³.

Η απόπειρα λοιπόν να εξαιρεθεί η νομοθεσία για τις συσκευές αναλύσεως της αναπνοής, λόγω της απόφασης στην υπόθεση «Lemmens», από την υποχρέωση κοινοποιήσεως, συνεπεία του γεγονότος ότι περιλαμβάνονται στην ύλη του ποινικού δικαίου, δεν μπορούσε κατά συνέπεια παρά να αποτύχει. Όπως υπογράμμισε ρητά το Δικαστήριο, η οδηγία εφαρμόζεται επίσης και για τους κανόνες εκείνους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού δικαίου. Το πεδίο εφαρμογής της δεν περιορίζεται στα προϊόντα που προορίζονται για χρήσεις που δεν ανάγονται στις προνομίες της δημόσιας εξουσίας⁵⁴.

1.1.12 Αντίστοιχα πεδία εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας και του άρθρου 28 της συνθήκης ΕΚ

Στην απόφαση «Colim»⁵⁵ το Δικαστήριο προχώρησε ρητά σε **διαφοροποίηση των πεδίων εφαρμογής των δύο προαναφερόμενων μηχανισμών**, αναφέροντας σχετικά ότι οι γλωσσικές απαιτήσεις (χρήση μιας ή περισσότερων προκαθορισμένων γλωσσών για την επισήμανση των προϊόντων, τις οδηγίες χρήσεως και τα έγγραφα της εγγυήσεως προϊόντων), έστω και αν δεν είναι τεχνικοί κανόνες κατά την έννοια της οδηγίας, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 28 της συνθήκης ΕΚ.

1.1.13 Εύρος της υποχρέωσης κοινοποίησης

Ένα από τα κύρια ερωτήματα που εξετάστηκαν στην υπόθεση του «αμιάντου» σχετιζόταν με την εμβέλεια της υποχρέωσης κοινοποιήσεως. Λαμβάνοντας υπόψη το στόχο που επιδιώκεται από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας – να παρέχεται στην Επιτροπή η δυνατότητα να έχει την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση, ούτως ώστε να είναι σε θέση να ασκήσει με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο τις εξουσίες της – το Δικαστήριο διέγνωσε ότι **τα κράτη μέλη οφείλουν να προβαίνουν στην κοινοποίηση του αυτούσιου κειμένου που περιέχει τον τεχνικό κανόνα (τους τεχνικούς κανόνες)**⁵⁶.

Το Δικαστήριο υπογράμμισε επίσης ότι η εμβέλεια της υποχρέωσης κοινοποιήσεως **δεν εναρμονίζεται πάντοτε με την υποχρέωση απραξίας (standstill)**. Έστω και εάν πρέπει να κοινοποιηθεί το κείμενο με την ακέραιά του μορφή, οι τεχνικοί κανόνες μόνο που το κείμενο αυτό περιλαμβάνει αποτελούν αντικείμενο της υποχρέωσης απραξίας⁵⁷.

⁵³ Απόφαση της 20ης Μαρτίου 1997, *Bic Benelux*, σκέψη 20.

⁵⁴ Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, *Lemmens*, C-226/97, Συλλογή σ. I-3711, σκέψη 20.

⁵⁵ Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1999, *Colim*, C-33/97, Συλλογή σ. I-3175, σκέψη 36 και επόμενες.

⁵⁶ Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, *Επιτροπή κατά Ιταλίας, «Αμιάντος»*, σκέψη 41. Αυτή η αντίληψη επιβεβαιώθηκε στην απόφαση της 7ης Μαΐου 1998, *Επιτροπή κατά Βελγίου, υπόθεση C-145/97*, Συλλογή σ. 2643, σκέψη 12.

⁵⁷ Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, *Επιτροπή κατά Ιταλίας, «Αμιάντος»*, σκέψη 42.

1.1.14 Διαδικαστικές διευκρινίσεις για την έννοια της εμπειστατωμένης γνώμης

Στην απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2001⁵⁸ το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την άποψη που εκφράσθηκε προηγουμένως στη διάταξη της 13ης Σεπτεμβρίου 2000⁵⁹, σύμφωνα με την οποία **εμπειστατωμένη γνώμη υπό την έννοια της οδηγίας δεν μπορεί να εξομοιωθεί με έγγραφο όχλησης στα πλαίσια του άρθρου 226 της Συνθήκης.**

Το Δικαστήριο βάσισε το σκεπτικό του στο γεγονός ότι το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η γνώμη δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε παραβιάσει το κοινοτικό δίκαιο, εφόσον κατά τον χρόνο της εκδόσεως της εμπειστατωμένης γνώμης, η διάταξη βρισκόταν απλώς στη φάση του σχεδίου. Η εμπειστατωμένη γνώμη θα συνιστούσε επομένως όχληση υπό αίρεση, η ύπαρξη της οποίας θα εξηρτάτο από τη συνέχεια την οποία επεφύλασσε στη γνώμη αυτή το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Η κατάσταση αυτή θα ερχόταν σε αντίθεση με τις επιταγές της ασφάλειας του δικαίου.

1.2 Η επιβολή κυρώσεων λόγω της παράλειψης κοινοποίησης: η μη εφαρμογή των μη κοινοποιηθέντων κανόνων

Η Επιτροπή είχε υποστηρίξει ήδη από την αρχική φάση της εφαρμογής της οδηγίας 83/189 τη θέση σύμφωνα με την οποία ο τεχνικός κανόνας που εγκρίνεται κατά παράβαση της οδηγίας πάσχει από ένα διαδικαστικό σφάλμα το οποίο συνεπάγεται τη μη εφαρμογή του. Στην απόφασή του στην υπόθεση «CIA-Security International», το Δικαστήριο συμμερίστηκε την άποψη αυτή, επειδή

- * τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας είναι επακριβή (στο ότι οι τεχνικοί κανόνες πρέπει να κοινοποιούνται πριν από την έγκρισή τους) και ανεπιφύλακτα και πρέπει κατά συνέπεια να ερμηνεύονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να γίνει επίκλησή τους από τους ιδιώτες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.⁶⁰
- * σκοπός της οδηγίας δεν είναι απλώς να ενημερώνεται η Επιτροπή, αλλά ακριβώς, σε γενικότερο πλαίσιο, η εξάλειψη ή ο περιορισμός των εμποδίων στο εμπόριο, η ενημέρωση των άλλων κρατών περί των τεχνικών κανονιστικών ρυθμίσεων που μελετώνται από ένα κράτος, η παροχή προς την Επιτροπή και προς τα άλλα κράτη μέλη του αναγκαίου χρόνου προκειμένου να ενεργήσουν και να προτείνουν τροποποιήσεις που επιτρέπουν την ελαχιστοποίηση των περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που απορρέουν από το μελετώμενο μέτρο και η παροχή στην Επιτροπή του αναγκαίου χρόνου προκειμένου να προτείνει οδηγία εναρμονίσεως⁶¹.

Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι η παράλειψη της υποχρέωσης κοινοποίησης **αποτελώντας διαδικαστική πλημμέλεια κατά τη θέσπιση των οικείων τεχνικών κανόνων, συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των τεχνικών αυτών κανόνων, με αποτέλεσμα να μην είναι αντιτάξιμοι έναντι των ιδιωτών.**

⁵⁸ Απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2001, Επιτροπή κατά Γαλλίας, C-230/99, Συλλογή σ. I-1169.

⁵⁹ Διάταξη της 13ης Σεπτεμβρίου 2000, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-341/97, Συλλογή σ. I-6611.

⁶⁰ Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, CIA Security International, σκέψεις 44, 50.

⁶¹ Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, CIA Security International, C-194/94, Συλλογή σ. I-2201, σκέψεις 40, 41 και 50.

Όταν λοιπόν κάποιος ιδιώτης επικαλείται βάσιμα την παράβαση μιας τέτοιας υποχρέωσης ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, **εναπόκειται στα δικαστήρια αυτά να αρνηθούν την εφαρμογή εθνικού τεχνικού κανόνα, ο οποίος δεν κοινοποιήθηκε**⁶².

Βασιζόμενο στο στόχο που επιδιώκεται από την οδηγία, και πιο συγκεκριμένα στην προστασία της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση «Lemmens» ότι η έλλειψη κοινοποίησης καθιστά τους κανόνες αυτούς ανεφάρμοστους **καθ' όσον εμποδίζουν τη χρησιμοποίηση ή τη διάθεση στο εμπόριο ενός προϊόντος που δεν ανταποκρίνεται σ' αυτούς τους κανόνες**. Η έλλειψη κοινοποίησης δεν έχει, αντιθέτως, ως αποτέλεσμα να καθιστά παράνομη κάθε χρησιμοποίηση ενός προϊόντος που ανταποκρίνεται στους μη κοινοποιηθέντες κανόνες⁶³.

Στην απόφαση «Unilever»⁶⁴ το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι λαμβανομένου υπόψη του στόχου της οδηγίας, **η παράβαση των υποχρεώσεων αναβολής έγκρισης (standstill 3, 4, 6, 12 ή 18 μηνών) που προβλέπεται στο άρθρο 9 της οδηγίας συνιστά ομοίως ουσιώδη διαδικαστική πλημμέλεια ικανή να συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των τεχνικών κανόνων**. Το Δικαστήριο υπέδειξε ομοίως στην απόφαση αυτή ότι δεν συντρέχει λόγος να τύχουν διαφορετικής αντιμετώπισης οι διαφορές μεταξύ ιδιωτών **από ζητήματα αθέμιτου ανταγωνισμού**, όπως στην υπόθεση CIA Security International, και από τις διαφορές μεταξύ ιδιωτών για ζητήματα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων **εκ συμβάσεως**, όπως στη διαφορά της κύριας δίκης.

2. Πρακτική των υπηρεσιών της Επιτροπής

2.1 Η έννοια του τεχνικού κανόνα

2.1.1 Ορισμός του «προϊόντος»

Η οδηγία αφορά **«κάθε προϊόν βιομηχανικής κατασκευής ή και κάθε γεωργικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων της αλιείας»**. Η ορολογία αυτή είναι απόρροια της προοδευτικής επέκτασης του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας. Η τελευταία δεν αφορούσε αρχικά τα γεωργικά προϊόντα. Καλύπτονταν μόνο τα βιομηχανικά προϊόντα, εξαιρουμένων των ειδών διατροφής που προορίζονταν για ανθρώπους και ζώα, των καλλυντικών προϊόντων και των φαρμάκων.

⁶² Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, CIA Security International, σκέψεις 45, 54, 55.

⁶³ Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, Lemmens, C-226/97, Συλλογή σ. I-3711, σκέψη 35.

⁶⁴ Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, Unilever C-443/98, Συλλογή σ. I-7535, σκέψεις 37 έως 44.

Στην οδηγία δεν γίνεται καμία διάκριση σε συνάρτηση με την αξία των θιγόμενων προϊόντων, τη ζωτική σημασία της θιγόμενης αγοράς κ.ο.κ. Η οδηγία δεν περιλαμβάνει επίσης κανένα κανόνα *de minimis*. Εξ αιτίας αυτού, είναι κοινοποιητέοι οι κανόνες εκείνοι που εφαρμόζονται για τα προϊόντα μη τρέχουσας χρήσης ή οι οποίοι ασκούν «αμελητέο» οικονομικό αντίκτυπο.⁶⁵

2.1.2 Υπηρεσίες

Μέχρι τις 5 Αυγούστου 1999⁶⁶, η οδηγία δεν κάλυπτε τις υπηρεσίες. Ωστόσο, όταν ένας κανόνας που αφορά κάποια υπηρεσία θίγει επίσης ένα προϊόν, είμαστε αντιμέτωποι με έναν τεχνικό κανόνα.

Ως παράδειγμα μπορεί να αναφέρουμε ένα κανόνα με τον οποίο επιφυλάσσεται η δραστηριότητα συντήρησης ή και πλήρωσης των πυροσβεστήρων στους κατόχους της συγκεκριμένης άδειας, με τον οποίο η χορήγηση της άδειας τελεί υπό τον όρο της χρήσης των καθοριζόμενων προϊόντων.

Από τις 5 Αυγούστου 1999, η διαδικασία της κοινοποίησης επεκτάθηκε και στους κανόνες που αφορούν **τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών**.

2.1.3 Κανόνες για τη σύλληψη των έργων και των εγκαταστάσεων

Οι κανόνες που αφορούν μόνο τη **σύλληψη** έργων ή και εγκαταστάσεων δεν αποτελούν **τεχνικούς κανόνες**, κατά την έννοια των διατάξεων της οδηγίας, εάν δεν έχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα για τα προϊόντα.

Έτσι, οι κανόνες στους οποίους καθορίζεται ο αριθμός και το ελάχιστο μέγεθος των διαδρόμων πρώτης βοήθειας ή οι κανόνες με τους οποίους επιβάλλεται ένα ελάχιστο πάχος για τους φέροντες τοίχους μιας οικοδομής δεν καθορίζουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία που οφείλει να πληροί το προϊόν. Αντιθέτως, έχουμε να κάνουμε με έναν τεχνικό κανόνα, όταν ένα τέτοιο μέτρο δεν περιορίζεται μόνο στον ορισμό του πάχους των τοίχων, αλλά επιβάλλει επίσης την προσφυγή σε προϊόντα που υπάγονται σε μια συγκεκριμένη κατηγορία πυραντίστασης.

2.1.4 Κανόνες για την εναποθήκευση

Υπό ομαλές συνθήκες, ένας κανόνας που αφορά μόνο την **εναποθήκευση** ενός προϊόντος **δεν επηρεάζει** το προϊόν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να κάνουμε λόγο για **τεχνική προδιαγραφή**.

⁶⁵ Διαφεύγουν, αντιθέτως, από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας τα προϊόντα εκείνα που δεν είναι «αποτιμητά σε χρήμα και τα οποία ενδέχεται, υπό τη μορφή τους αυτή, να αποτελέσουν αντικείμενο των εμπορικών συναλλαγών» (απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1968, Επιτροπή κατά Ιταλίας, «έργα τέχνης», Συλλογή σ. 617 ή τα οποία «δεν είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε εμπορικές συναλλαγές» (απόφαση της 9ης Ιουλίου 1992, Επιτροπή κατά Βελγίου, «Απορρίμματα της Βαλονίας», Συλλογή I-4431, σκέψη 26).

⁶⁶ Η τροποποίηση της οδηγίας 98/34/EK (οδηγία με την οποία κωδικοποιείται η διαδικασία κοινοποίησης 83/189) η οποία προβλέπεται από την οδηγία 98/48/EK της 20ης Ιουλίου 1998 για την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής στις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών είναι εφαρμοστέα μόνο από τις 5 Αυγούστου 1999.

Θα πρέπει ωστόσο να διαφοροποιήσουμε τη διαπίστωσή μας αυτή, υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου: σε ό,τι αφορά τα προϊόντα της αλιείας, το Δικαστήριο περιορίστηκε στο γεγονός ότι «η τήρηση των προδιαγραφών έχει συγκεκριμένο **αντίκτυπο για την εμπορία**»⁶⁷ των εν λόγω προϊόντων. Από αυτά μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι πολλοί κανόνες εναποθήκευσης που αφορούν ειδικότερα τα γεωργικά προϊόντα, τα είδη διατροφής και τα φάρμακα είναι κοινοποιητέοι, λόγω της ύπαρξης ενός «ιδιαίτερα στενού συσχετισμού» κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μεταξύ των όρων που επιβάλλουν και του θιγομένου προϊόντος⁶⁸.

Εξάλλου, θα πρέπει να λαμβάνεται πάντοτε υπόψη ότι μια συγκεκριμένη προδιαγραφή εναποθήκευσης για το προϊόν X θα εμπεριέχει κατά πάσα πιθανότητα και κάποια προδιαγραφή αναφορικά με τα περιέχοντα δοχεία που πρέπει να χρησιμοποιούνται ή τα αντίστοιχα υλικά τους.

2.1.5 Κανόνες για τις εγκαταστάσεις

Οι κανόνες **εγκατάστασης** δεν είναι, εν γένει, **κοινοποιητέοι**. Εξ αιτίας του γεγονότος ότι οι κανόνες εγκατάστασης φέρουν υπό κανονικές συνθήκες πολύ γενικότερες επιγραφές από τους κανόνες της εναποθήκευσης, η πιθανότητα ένας κανόνας εγκατάστασης για το προϊόν X να συνιστά συγκεκριμένη προδιαγραφή για το προϊόν Y είναι πολύ μικρότερη.

Ωστόσο μερικές φορές είναι δυνατόν ένας κανόνας εγκατάστασης να εμπεριέχει **μια τεχνική προδιαγραφή**, η οποία επιβάλλεται στα θέματα της αντοχής ή των άλλων επιδόσεων του προϊόντος. Θα αναφέρουμε ενδεικτικά το παράδειγμα μιας διάταξης με την οποία απαιτείται η εγκατάσταση ενός υπολογιστή να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην χάνονται οι πληροφορίες που έχουν απομνημονευθεί, έστω και στις περιπτώσεις βλαβών τροφοδοσίας με ηλεκτρικό ρεύμα, επί ένα οκτάωρο. Κάθε κατασκευαστής, για να είναι σε θέση να εξασφαλίσει την εμπορία των εν λόγω προϊόντων, θα πρέπει να εξοπλίσει τους υπολογιστές του με την αντίστοιχη διάταξη ανάγκης.

2.1.6 Κανόνες που αφορούν αποκλειστικά την προστασία των εργαζομένων

Οι διατάξεις που **αφορούν αποκλειστικά την προστασία των εργαζομένων** δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας 98/34. Θα μπορούσαμε έτσι να αναλογιστούμε έναν κανόνα με τον οποίο επιφυλάσσεται η χρήση ορισμένων συσκευών που θεωρούνται επικίνδυνες σε ορισμένους εργαζόμενους που διαθέτουν ειδικά προσόντα. Η εξαίρεση αυτή που εφαρμόζεται για τη «χρήση των προϊόντων» έχει ενταχθεί ρητά στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 1 της οδηγίας.

⁶⁷ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια», C-289/94, Συλλογή σ. I-4405, σκέψη 32.

⁶⁸ Η επιχειρηματολογία αυτή ίσχυσε κατά τη διενέργεια της «αναπροσαρμογής» των ολλανδικών τεχνικών κανόνων για συγκεκριμένα προγράμματα, επιβάλλοντας την απαίτηση η βάση των χώρων παραγωγής/κατασκευής/πώλησης κ.ο.κ. των προϊόντων αλιείας να αποτελείται από υλικά που είναι δυνατόν να πλυθούν.

Βάσει των όρων της διάταξης αυτής, η εξαίρεση αυτή ισχύει μόνο υπό τον όρο ότι οι κανόνες χρήσης «**δεν θίγουν τα προϊόντα**». Αποκλείεται, κατά συνέπεια, από την υποχρέωση της κοινοποίησης, ένα μέτρο με το οποίο καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του εξοπλισμού προστασίας για συγκεκριμένες δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά στοιχεία του εξοπλισμού προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιείται.

2.1.7 Τιμές σχετικά με την ποιότητα του περιβάλλοντος

Οι διατάξεις **με τις οποίες καθορίζονται ορισμένες τιμές για την ποιότητα του περιβάλλοντος (του νερού, του ατμοσφαιρικού αέρα...)** δεν διέπουν εν γένει τα απαιτούμενα για κάποιο προϊόν χαρακτηριστικά στοιχεία και διαφεύγουν, εξ αιτίας αυτού, κατά γενικό κανόνα, από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας. Θα πρέπει ωστόσο να λάβουμε επίσης υπόψη μας όσα ακολουθούν στη συνέχεια.

Κατ' αρχήν, εκείνο που αξίζει να υπενθυμιστεί είναι ότι, όπως είδαμε και προηγουμένως, σύμφωνα με το Δικαστήριο, αρκεί η τήρηση ενός κανόνα να ασκεί **άμεσα αντίκτυπο για την εμπορία** συγκεκριμένων προϊόντων, για να θεωρείται ότι αποτελεί τεχνικό κανόνα. Κατά συνέπεια, οι κανόνες με τους οποίους καθορίζονται οι τιμές για την ποιότητα του περιβάλλοντος οφείλουν να κοινοποιούνται, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν στενή σχέση με την εμπορία, για παράδειγμα, των γεωργικών προϊόντων, των ειδών διατροφής, των προϊόντων της αλιείας ή και των φαρμάκων. Αυτό ισχύει όταν μπορεί να διατίθενται στο εμπόριο μόνο τα προϊόντα που παράγονται με τήρηση των προαναφερόμενων τεχνικών προδιαγραφών.

Εκτός από αυτό όμως, υπάρχει το ενδεχόμενο ένας κανόνας που διέπει, εκ πρώτης όψεως, μόνο την ποιότητα του περιβάλλοντος **να θίγει άμεσα τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός ή περισσότερων προϊόντων**. Έτσι, ένας κανόνας στον οποίο καθορίζεται η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα που πρέπει να επιτυγχάνεται σε μια σήραγγα ή μια διάταξη με την οποία καθορίζεται η μέθοδος υπολογισμού του φρέσκου αέρα που είναι απαραίτητος σε ένα εργοστάσιο ενδέχεται να θίγουν τα συγκεκριμένα προϊόντα, εάν για παράδειγμα περιλαμβάνουν, επιπλέον, προδιαγραφές σε συνάρτηση με τα προϊόντα ή τις ουσίες που πρέπει να αποφεύγονται, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η απαιτούμενη ποιότητα, ή περιλαμβάνουν προδιαγραφές για τις συσκευές μέτρησης που πρέπει να χρησιμοποιούνται.

2.1.8 Προδιαγραφές, η τήρηση των οποίων είναι «προαιρετική»

Όπως είναι αυτονόητο, η τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών πρέπει να είναι υποχρεωτική, για να μπορεί να γίνεται λόγος για έναν τεχνικό κανόνα. Ωστόσο, τα μέτρα που προστίθενται, σε προαιρετική βάση, στις υφιστάμενες διατάξεις της οικείας νομοθεσίας, έστω και αν φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, να μην είναι υποχρεωτικά, μπορεί να είναι υποχρεωτικά, εκ του νόμου (de jure).

Αυτό οφείλεται, αφενός μεν, στο γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις έχουμε να κάνουμε **με το ίδιο καθεστώς με εκείνο που αποτελούσε το επίμαχο ζήτημα στην απόφαση της «μαργαρίνης»**: ο οικονομικός φορέας έχει βέβαια κάποιο περιθώριο επιλογής, εάν όμως δεν ακολουθεί τις διατάξεις της οικείας νομοθεσίας,

θα είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται αποκλειστικά με τις εναλλακτικές προδιαγραφές.⁶⁹

Από την άλλη πλευρά, πολλά μέτρα που εκ πρώτης όψεως έχουν προαιρετικό χαρακτήρα αποσκοπούν στη **δημιουργία μιας νέας κατηγορίας προϊόντων**. Όταν, για παράδειγμα, κάποιο κράτος μέλος προτείνει στους οικονομικούς φορείς να χρησιμοποιείται, σε προαιρετική βάση, ένα δεδομένο σύστημα επισήμανσης, στις περιπτώσεις που τα εν λόγω προϊόντα πληρούν ορισμένα κριτήρια, που καθορίζονται, το γεγονός ότι κάποιο πρόσωπο δεν υποχρεώνεται να ακολουθεί τα κριτήρια αυτά για την κατασκευή του προϊόντος του, ούτε να εφαρμόζει το προαναφερόμενο σύστημα επισήμανσης, δεν έχει ως αποτέλεσμα το μέτρο αυτό να διαφεύγει από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας. Στην πραγματικότητα, στόχος αυτών των νομοθετικών διατάξεων είναι η δημιουργία, χάρη σε αυτό το σύστημα επισήμανσης, ενός νέου προϊόντος, για το οποίο η τήρηση των καθοριζόμενων κριτηρίων είναι υποχρεωτική, *de jure*.

2.1.9 Προδιαγραφές που εφαρμόζονται στις εξαγωγές

Καθώς η οδηγία ισχύει για τους υποχρεωτικούς κανόνες που διέπουν «την εμπορία ή τη χρήση σε κάποιο κράτος μέλος ή σε ένα σημαντικό τμήμα του εν λόγω κράτους», οι **προδιαγραφές** οι οποίες οφείλουν να τηρούνται **αποκλειστικά κατά την αποστολή και/ή την εξαγωγή** ενός προϊόντος δεν είναι κοινοποιητέες.

2.1.10 Κατάργηση των τεχνικών κανόνων

Μια διάταξη κατάργησης ενός κανόνα, που δεν περιλαμβάνει τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις, δεν είναι κατ' αρχήν κοινοποιητέα.

Θα πρέπει πάντως να διακρίνουμε μεταξύ της **ξεκάθαρης και ευθείας κατάργησης** ενός τεχνικού κανόνα, που δεν είναι κοινοποιητέος, εφόσον με αυτόν δεν δημιουργείται κάποια νέα υποχρέωση (με τον κανόνα θεσπίζεται το καθεστώς της ελεύθερης επιλογής, για παράδειγμα όσον αφορά τον τρόπο κατασκευής ενός προϊόντος) και ενός μέτρου κατάργησης, αποτέλεσμα του οποίου είναι η δημιουργία τέτοιων υποχρεώσεων. Έτσι, πρέπει να κοινοποιείται κάποιο μέτρο με το οποίο καταργείται η εξαίρεση από τον υφιστάμενο κανόνα. Η κατάργηση αυτή **έχει ως αποτέλεσμα τα εν λόγω προϊόντα να υπόκεινται σε ένα νέο καθεστώς**, το οποίο οφείλει να κοινοποιηθεί.

⁶⁹ Αυτό είναι το καθεστώς που ισχύει σε ένα κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να εγκρίνει κάποιον κανονισμό ΕΟΚ/ΝΥ που δεν δεσμεύει την Κοινότητα: έστω και εάν οι εν λόγω τεχνικές προδιαγραφές δεν έχουν αποκλειστικό χαρακτήρα, ακριβώς επειδή η ισχύουσα εθνική νομοθεσία εξακολουθεί να εφαρμόζεται, εξακολουθεί παρ' όλα αυτά να υπάρχει το πρόβλημα ότι θα πρέπει, *de jure*, να τηρηθεί η μία ή η άλλη προδιαγραφή. Επιπλέον, με βάση το άρθρο 6 της απόφασης 97/836/ΕΟΚ, ενόψει της προσχώρησης της ΕΚ στην αναθεωρημένη συμφωνία ΕΟΚ/ΝΥ του 1958 η αποδοχή από τα κράτη μέλη των προδιαγραφών που περιλαμβάνονται στους προαναφερόμενους κανονισμούς τελεί ρητά υπό τον όρο «θα τηρηθούν οι διαδικασίες που προβλέπονται από την οδηγία 83/189/ΕΟΚ».

2.2 Εξαιρέσεις

2.2.1 Διεθνή ή ευρωπαϊκά πρότυπα στα οποία δεν προσδίνεται υποχρεωτικός χαρακτήρας

Η οδηγία 98/34/EK διακρίνει μεταξύ των προτύπων τα οποία στερούνται του καταναγκαστικού χαρακτήρα και τα οποία οφείλουν να κοινοποιούνται, βάσει των άρθρων 2 έως 4 της οδηγίας, και των τεχνικών κανόνων που είναι υποχρεωτικοί και οι οποίοι οφείλουν να ακολουθούν τη διαδικασία των άρθρων 8 έως 10 της οδηγίας. Όταν ένα κράτος μέλος σχεδιάζει να προσδώσει σε ένα πρότυπο τον **υποχρεωτικό χαρακτήρα**, με το άρθρο 7 της οδηγίας επιβάλλεται **η κοινοποίησή του στο στάδιο του σχεδίου**, με βάση τη διαδικασία που προβλέπεται για τους τεχνικούς κανόνες.

Με το άρθρο 8 της οδηγίας επιβάλλεται η υποχρέωση της κοινοποίησης κάθε τεχνικού κανόνα. Αυτή η βασική αρχή έχει γενική εμβέλεια και εφαρμόζεται κατ' αποκλειστικότητα «υπό την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 10». Στο τελευταίο αυτό άρθρο απαριθμούνται **εξαντλητικά** οι τεχνικοί κανόνες οι οποίοι, κατ' εξαίρεση, αποκλείονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, για παράδειγμα εξ αιτίας του γεγονότος ότι ένα κράτος μέλος επιθυμεί να συμμορφωθεί με την υποχρέωση που υπέχει βάσει του κοινοτικού ή του διεθνούς δικαίου.

Συνεπώς, το μέρος εκείνο της φράσης «εκτός εάν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου» στο **άρθρο 8 παράγραφος 1** της οδηγίας δεν **αναφέρεται στις διατάξεις**, που καλύπτονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, αλλά **στα έγγραφα που οφείλουν να επισυνάπτονται κατά την κοινοποίηση**: αυτό απορρέει από τη διατύπωση «οπότε αρκεί μια απλή πληροφόρηση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο», καθώς και από τις άλλες διατάξεις που περιλαμβάνονται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 8. Καθώς η πρόσβαση στην επιγραφή ενός διεθνούς ευρωπαϊκού προτύπου είναι ευχερής, η διαβίβασή του, όχι όμως η τήρηση όλων των άλλων υποχρεώσεων που προβλέπονται από την οδηγία – είναι περιττή. Μόνο στο θέμα των διαβιβαστέων εγγράφων προσλαμβάνει η αυτούσια μεταφορά ενός τέτοιου προτύπου ένα ιδιαίζον καθεστώς.

Από αυτά συνάγεται ότι, όταν το μέτρο δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί μέτρο μεταφοράς κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο και όταν δεν υπάγεται επιπλέον στο πεδίο καμίας άλλης εξαίρεσης από τις απαριθμούμενες στο άρθρο 10, παράγραφος 1, το μέτρο αυτό πρέπει να υπόκειται στην «κανονική» διαδικασία κοινοποίησης των τεχνικών κανόνων, ενώ εξυπακούεται ότι, κατ' εξαίρεση, το κείμενο του διεθνούς ή του ευρωπαϊκού προτύπου που καθίσταται υποχρεωτικό δεν οφείλει να διαβιβάζεται, αλλά αποκλειστικά και μόνο η διάταξη εκείνη που καθιστά υποχρεωτικό το εν λόγω πρότυπο.

2.2.2 Φορολογικά μέτρα

Για να προχωρήσουμε στο χαρακτηρισμό ενός μέτρου ως «φορολογικού ή δημοσιονομικού» κατά την έννοια των διατάξεων της οδηγίας, πρέπει να διακρίνουμε ανάλογα με **το εύρος του εν λόγω μέτρου**: έχουμε να κάνουμε με έναν τεχνικό κανόνα ο οποίος είναι υποχρεωτικός, de jure, όταν η τήρηση των προδιαγραφών ή των άλλων απαιτήσεων που περιέχει καθίσταται υποχρεωτική για την εμπορία/χρήση των εν λόγω προϊόντων. Όταν, αντιθέτως, το μέτρο αυτό περιορίζεται στην προτροπή, με την παροχή δημοσιονομικών κινήτρων, στην τήρηση των εν λόγω τεχνικών προδιαγραφών ή των λοιπών απαιτήσεων, πρόκειται για ένα φορολογικό ή δημοσιονομικό μέτρο, το οποίο είναι de facto υποχρεωτικό.

Ο **χαρακτηρισμός** ενός μέτρου ως φορολογικού μέτρου **εναπόκειται στο κράτος μέλος** το οποίο κοινοποιεί. Καμία διάταξη της οδηγίας δεν παρέχει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα επαναχαρακτηρισμού ενός μέτρου, αλλά ούτε και επιβολής των χρονικών προθεσμιών του ισχύοντος καθεστώτος σε συνάρτηση με κάποιο μέτρο που κοινοποιείται εσφαλμένα, υπό την ιδιότητα του φορολογικού ή δημοσιονομικού μέτρου. Κατά συνέπεια, στις περιπτώσεις του εσφαλμένου χαρακτηρισμού, εναπόκειται στο κοινοποιούν κράτος μέλος να επανορθώσει το σφάλμα αυτό. Η Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη έχουν μόνο τη δυνατότητα να καλέσουν το εν λόγω κράτος μέλος να προβεί στη σχετική επανόρθωση και, ενδεχομένως, να κινήσουν τη διαδικασία επί παραβάσει, βάσει των άρθρων 226 και 227 της Συνθήκης.

Το άρθρο 1, σημείο 11, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση της οδηγίας δεν αφορά τα φορολογικά ή δημοσιονομικά μέτρα που θεσπίζονται υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων ή προς στήριξη ορισμένων προϊόντων, βάσει των άρθρων 87 και 89 της Συνθήκης για τις **κρατικές ενισχύσεις**, τα οποία αποτελούν αντικείμενο **της ειδικής διαδικασίας που προβλέπεται από τη Συνθήκη**. Η διευκρίνιση αυτή έχει γίνει ρητά στα πρακτικά του Συμβουλίου που συνοδεύουν την έγκριση της οδηγίας 94/10/EΚ.

Όταν κάποια διάταξη, η οποία κοινοποιείται στο πλαίσιο της διαδικασίας της οδηγίας, οφείλει να αναληφθεί υπό το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων βάσει του άρθρου 87 της Συνθήκης, υπερέρχει η προβλεπόμενη από το άρθρο 88 της Συνθήκης διαδικασία. Η κοινοποίηση και οι αντιδράσεις που προκαλεί η κρατική αυτή ενίσχυση διαβιβάζονται συνεπώς στην αρμόδια υπηρεσία για τις κρατικές ενισχύσεις, για να ολοκληρωθεί η εξέταση της κοινοποίησης που πραγματοποιείται, στο πλαίσιο αυτό.

2.2.3 Διεθνείς συμφωνίες

Όπως ορίζεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, εδάφιο 2, τα άρθρα 8 και 9 δεν εφαρμόζονται στις διατάξεις με τις οποίες τα κράτη μέλη «τηρούν τις δεσμεύσεις που απορρέουν από μια διεθνή συμφωνία και έχουν ως αποτέλεσμα την έκδοση κοινών τεχνικών προδιαγραφών ή κοινών κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες στην Κοινότητα».

Καθώς στην οδηγία γίνεται λόγος για «κοινές ... προδιαγραφές ... ή κοινούς κανόνες», δεν είναι λοιπόν δυνατό να γίνεται επίκληση της διάταξης αυτής, παρά μόνο εάν όλα τα κράτη μέλη αποτελούν αντισυμβαλλόμενα μέρη της διεθνούς συμφωνίας. Επιπλέον, για να είναι δυνατόν να γίνεται λόγος για **κοινές**

προδιαγραφές ή κοινούς κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, πρέπει να πρόκειται για μέτρα, για τη μεταφορά των οποίων τα κράτη μέλη δεν διαθέτουν κανένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας, έστω και ένα απειροελάχιστο όριο. Διαφορετικά, θα επρόκειτο για ένα κοινό πλαίσιο προδιαγραφών, η έκβαση των οποίων θα αποτελούσε, στην καλύτερη υποθετική περίπτωση, συνάρτηση της έγκρισης παρόμοιων προδιαγραφών στην Κοινότητα.

Εκείνο που είναι εξάλλου προφανές, είναι ότι η εξαίρεση που θεσπίζεται υπέρ των διεθνών συμφωνιών εφαρμόζεται μόνο όταν το κράτος μέλος δεν περιορίζεται στη σαφή και απλή μεταφορά των προδιαγραφών της συμφωνίας: κάθε προσθήκη ή παρέκκλιση, σε συνάρτηση με τις ρυθμίσεις του διεθνούς δικαίου πρέπει να λογίζεται ότι συνιστά νέο τεχνικό κανόνα, ο οποίος οφείλει να κοινοποιείται.

2.2.4 Μέτρα, τα οποία θεσπίζονται στο πλαίσιο της οδηγίας 92/59 για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων

Στο άρθρο 10, παράγραφος 1, τέταρτη περίπτωση θεσπίζεται μια εξαίρεση, όταν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το άρθρο 8.1 της οδηγίας 92/59 για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων.

Η οδηγία 92/59/EK καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2001/95/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 2001 για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων.

Το άρθρο 12, παράγραφος 1 της οδηγίας 2001/95/EK αντικαθιστά το άρθρο 8, παράγραφος 1 της οδηγίας 92/59/EK και προβλέπει ένα κοινοτικό σύστημα ταχείας πληροφόρησης (RAPEX) σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου για την υγεία και την ασφάλεια του καταναλωτή. Το Παράρτημα II περιγράφει τη διαδικασία για την εφαρμογή του RAPEX. Τα μέτρα που λαμβάνονται σ' αυτό το πλαίσιο για να εμποδίσουν, να περιορίσουν ή να επιβάλλουν σε ιδιαίτερους όρους την πιθανή εμπορία ή χρήση των προϊόντων λόγω σοβαρών κινδύνων θα πρέπει να καλύπτονται από αυτή τη διαδικασία και όχι από τη διαδικασία κοινοποίησης της 98/34/EK.

Αυτή η εξαίρεση υπέρ της οδηγίας 2001/95/EK δεν αφορά παρά τα μέτρα που αφορούν προϊόντα που καθορίζονται συγκεκριμένα, και διαφέρουν από τα άλλα παρόμοια προϊόντα λόγω της ιδιαίτερης επικινδυνότητάς τους. Η έννοια αυτή αντικατοπτρίζεται κυρίως στη διατύπωση του εντύπου για τις κοινοποιήσεις RAPEX που προβλέπει πεδία όπως «τύπος», «εμπορική ονομασία», «αριθμός μοντέλου», «όνομα και διεύθυνση παραγωγού», κ.λπ.

Τα μέτρα που έχουν ως αντικείμενο προϊόντα οριζόμενα με γενικό τρόπο, με γενικά κριτήρια, πρέπει κατά βάση να κοινοποιούνται στα πλαίσια της οδηγίας 98/34/EK.

2.2.5 Γεωγραφικές ενδείξεις και ονομασία προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων

Όπως ορίζεται στο άρθρο 1, σημείο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992, για την προστασία **των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων**, «η

οδηγία 83/189/ΕΟΚ ... δεν εφαρμόζεται ούτε στις ονομασίες προέλευσης, ούτε στις γεωγραφικές ενδείξεις που αποτελούν αντικείμενο του παρόντος κανονισμού».

Καθώς ο κανονισμός αυτός συνιστά «ειδικό νόμο» σε σχέση με τους κανόνες της διαδικασίας 98/34, οι διατάξεις της οδηγίας 98/34/ΕΚ δεν εφαρμόζονται κάθε φορά που η εθνική νομοθεσία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής. Αντιθέτως, η νομοθεσία εκείνη, στόχος της οποίας είναι η καθιέρωση μιας ονομασίας προέλευσης ή προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης οφείλει να κοινοποιείται, όταν παρεκκλίνει από τον κανονισμό 2081/92.

Η περίπτωση αυτή μπορεί να συντρέχει ιδίως όταν ένα εθνικό σχέδιο αντί να εντάσσεται στο σύστημα της κοινοτικής προστασίας επιδιώκει να δημιουργήσει ένα εθνικό καθεστώς προστασίας ή όταν καλύπτει άλλα προϊόντα, διαφορετικά από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1 του κανονισμού 2081/92⁷⁰.

2.2.6 Εθνικές διατάξεις για τη φαρμακοποιία

Τα σχέδια των εθνικών μονογραφιών με τις οποίες «μεταφέρονται» οι μονογραφίες της ευρωπαϊκής φαρμακοποιίας δεν οφείλουν να κοινοποιηθούν. Αντιθέτως, κάθε σχέδιο εθνικής μονογραφίας που αποκλίνει από την ευρωπαϊκή μονογραφία ή με την οποία καλύπτεται η έλλειψη της αντίστοιχης μονογραφίας οφείλει να κοινοποιείται, βάσει της οδηγίας 98/34/ΕΚ.⁷¹

Ο έλεγχος των σχεδίων των εθνικών μονογραφιών δικαιολογείται για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο κάποιο κράτος μέλος να επιβάλει νέους φραγμούς στις συναλλαγές ή να αποπειραθεί να επιβάλει τις μονογραφίες του στο σύνολο του ΕΟΧ.

⁷⁰ Στη διάταξη αυτή εντάσσονται τα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για την ανθρώπινη διατροφή, τα οποία αναφέρονται στο παράρτημα Ι (πρώην παράρτημα ΙΙ) της Συνθήκης ΕΚ, τα είδη διατροφής που αναφέρονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2081/92 ή, τέλος, και τα γεωργικά προϊόντα που δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού. Στον εξεταζόμενο τομέα, ούτε ο κανονισμός, αλλά ούτε και η οδηγία δεν εφαρμόζονται για τα προϊόντα που υπάγονται στον αμπελοοινικό τομέα και για τα οινοπνευματώδη ποτά. Πράγματι, τα ποτά αυτά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής μιας ιδιάζουσας νομοθεσίας που υπερέχει, σε συνάρτηση με την οδηγία 98/34/ΕΚ και τον κανονισμό 2081/92.

⁷¹ Η νομική ισχύς των μονογραφιών της ευρωπαϊκής φαρμακοποιίας και των εθνικών μονογραφιών καθορίζεται στο παράρτημα Ι, δεύτερο μέρος, C, 1.1 της οδηγίας 2001/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001 περί κοινοτικού κώδικος για φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση, στην οποία ορίζεται ότι για τις πρώτες ύλες «οι μονογραφίες της ευρωπαϊκής φαρμακοποιίας επιβάλλονται για όλα τα συναπαριθμούμενα εκεί προϊόντα. Για όλα τα άλλα προϊόντα, κάθε κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει, για τα ιδιοσκευάσματα που παράγονται στο έδαφός του, την τήρηση της εθνικής του φαρμακοποιίας». Για τα τελικά προϊόντα, στο ίδιο παράρτημα F, παράγραφος 1, σημείο 4 προβλέπεται ότι «οι διατάξεις των μονογραφιών της ευρωπαϊκής φαρμακοποιίας ή, ελλείψει αυτών, της φαρμακοποιίας ενός κράτους μέλους για τις φαρμακευτικές μορφές, τους ανοσοποιητικούς ορούς, τα εμβόλια και τα ραδιοφαρμακευτικά παρασκευάσματα εφαρμόζονται και για τα προϊόντα που καθορίζονται στο παράρτημα αυτό».

Παραρτήματα

1 Κατάλογος σημείων ελέγχου για την έννοια του «τεχνικού κανόνα», όπως αυτή ερμηνεύεται από το Δικαστήριο

Πρέπει να κοινοποιούνται:

- οι κανόνες που διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής ενός υφιστάμενου κανόνα σε άλλα προϊόντα·
- τα κείμενα εφαρμογής· οι διατάξεις παροχής εξουσιοδοτήσεως, μόνο όταν παράγουν αυτούσια έννομα αποτελέσματα·
- τα μέτρα που αναπαράγουν ή αντικαθιστούν, χωρίς μάλιστα να προσθέτουν νέες ή συμπληρωματικές διατάξεις, τους υφιστάμενους τεχνικούς κανόνες οι οποίοι δεν κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, ενώ θα έπρεπε να έχουν κοινοποιηθεί·
- οι αναλυτικοί κανόνες που ορίζουν τους όρους για τις δοκιμές ποιότητας και ορθής λειτουργίας ενός προϊόντος·
- η υποχρέωση τήρησης μεθόδων και διαδικασιών παραγωγής σε συνάρτηση με τα φάρμακα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 65/65 (που έγινε άρθρο 1 των οδηγιών 2001/83/EK και 2001/82/EK)·
- η υποχρέωση τήρησης μεθόδων και διαδικασιών παραγωγής γεωργικών προϊόντων, κατά την έννοια του άρθρου 38, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ (που μετατράπηκε, έπειτα από τη σχετική τροποποίηση, στη διάταξη του άρθρου 32, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚ) τα οποία προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση (παράδειγμα: υποχρεωτικός κανονισμός εμβολιασμού)·
- η υποχρέωση επίθεσης επισήμανσης, στόχος της οποίας είναι η πληροφόρηση του κοινού αναφορικά με τις επιπτώσεις που έχει κάποιο προϊόν για το περιβάλλον·
- τα μέτρα με τα οποία θεσπίζονται παρεκκλίσεις από το εφαρμοστέο καθεστώς για προϊόντα θεσπίζοντας εναλλακτικές τεχνικές προδιαγραφές αναγκαστικού χαρακτήρα·
- μέτρα με τα οποία καθίσταται περισσότερο φιλελεύθερο το εφαρμοστέο καθεστώς για προϊόντα·
- τα μέτρα με κατεπείγοντα χαρακτήρα, έστω και εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επίκληση της διαδικασίας κατεπειγόντων μέτρων·
- ένα μέτρο που δεν συνδέεται άμεσα με κοινοτικό μέτρο αναγκαστικού χαρακτήρα (το Δικαστήριο φαίνεται να προδιαγράφει την τέλεια συνοχή μεταξύ των αντίστοιχων πεδίων εφαρμογής των δύο μέτρων)·

- τα μέτρα που σχετίζονται με τις συνθήκες παραγωγής, οι οποίες εμφανίζουν εξαιρετικά στενή σχέση με την εμπορία του εν λόγω προϊόντος (η τήρηση των οποίων έχει με άλλα λόγια άμεσο αντίκτυπο για την εμπορία των εξεταζόμενων προϊόντων)·
- οι κανόνες με τους οποίους επιβάλλονται οριακές τιμές συγκέντρωσης κάποιας ουσίας στο περιβάλλον (στον ατμοσφαιρικό αέρα, στο νερό ...) στο μέτρο που κατορθώθηκε να εξακριβωθεί η επιρροή για ένα συγκεκριμένο προϊόν·
- οι κανόνες που εφαρμόζονται σε κάποιο προϊόν ενόψει της χρήσης του για κάποια καθορισμένη ομάδα χρηστών, εκτός εάν είναι εξαιρετικά απομακρυσμένη η σχέση με την παραγωγή/εμπορία του εν λόγω προϊόντος·
- οι προδιαγραφές για τα προϊόντα που προορίζονται για τρέχουσα χρήση ή μη·
- οι απαγορεύσεις εμπορίας/χρήσης·
- οι τεχνικοί κανόνες, ανεξάρτητα από τους λόγους που οδήγησαν στην έγκρισή τους, επομένως έστω και οι κανόνες που θεσπίζονται για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, οι διατάξεις που εμπίπτουν στο πεδίο του ποινικού δικαίου κ.λπ.
- η υποχρέωση διαβίβασης στον καταναλωτή ορισμένων πληροφοριών για προϊόν τοποθετώντας στοιχεία επ' αυτού, ή επισυνάπτοντας έγγραφα όπως η οδηγία χρήσης ή το πιστοποιητικό της εγγύησης·
- μέτρα που υποχρεώνουν τις επιχειρήσεις να ζητούν την προηγούμενη έγκριση του υλικού τους·
- μέτρο που επιδιώκει τη μεταφορά διάταξης οδηγίας διατυπωμένης με γενικούς όρους που επιτρέπει περιθώριο ελιγμών στα κράτη μέλη·
- μέτρο που εκτείνεται πέραν των απαιτήσεων που θεσπίστηκαν με οδηγία, επιβάλλοντας υποχρέωση που δεν προβλεπόταν στην οδηγία.

Δεν πρέπει να κοινοποιούνται:

- οι ρυθμίσεις εκείνες με τις οποίες αναπαράγονται ή αντικαθιστούνται, χωρίς να προστίθενται νέες ή συμπληρωματικές διατάξεις, οι υφιστάμενοι τεχνικοί κανόνες και οι οποίοι, εάν έχουν θεσπιστεί έπειτα από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 83/189, έχουν δεόντως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή·
- οι ρυθμίσεις παροχής εξουσιοδοτήσεως που δεν παράγουν κανένα αυτούσιο έννομο αποτέλεσμα·
- οι κανόνες με τους οποίους θεσπίζονται οι όροι εγκατάστασης των επιχειρήσεων·
- οι εθνικές ρυθμίσεις που ισχύουν τα θέματα του ωραρίου παύσης λειτουργίας των καταστημάτων·

- (εν γένει) οι κανόνες με τους οποίους επιβάλλονται οριακές τιμές συγκέντρωσης κάποιας ουσίας στο περιβάλλον (στον ατμοσφαιρικό αέρα, στο νερό ...).
- οι κανόνες με τους οποίους η διάθεση στην εμπορία των συγκεκριμένων προϊόντων σε κάποιο κράτος μέλος εξαρτάται από τη χρήση μιας ή περισσότερων καθορισμένων γλωσσών, για τα στοιχεία εκείνα που πρέπει υποχρεωτικά να αποτελούν αντικείμενο της επισημάνσεως, των οδηγιών χρήσεως και του εγγράφου της εγγυήσεως.
- κανόνας που καλύπτεται από μια τροποποίηση της οδηγίας, ο οποίος εγκρίθηκε πριν από την έναρξη εφαρμογής της οδηγίας.
- κανόνας που δεν καθορίζει κανένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος ως τοιούτου, ούτε διαδικασία παραγωγής (για παράδειγμα κανονιστική διάταξη που προβλέπει κριτήρια για τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία ένα όχημα θεωρείται ότι έλαβε για πρώτη φορά έγκριση για τη θέση του σε κυκλοφορία στη δημόσια οδό ή κανόνας που επιβάλλει την ύπαρξη κάδων απολύμανσης σε κτηνοτροφική μονάδα).
- κανόνας που δεν επιβάλλει κανένα περιορισμό στην εμπορία ή στη χρήση των σχετικών προϊόντων, σε περίπτωση που δεν εφαρμοσθούν οι διατάξεις του.
- κανόνας που απαγορεύει ένα τρόπο εμπορίας.
- μέτρο που επιβάλλει τον προσδιορισμό προϊόντος χωρίς να επιβάλλει υποχρέωση επισήμανσης ή τοποθέτηση ετικέτας στη συσκευασία.

2. Συμβολή των αποφάσεων του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 98/34/ΕΚ – Αναλυτική παρουσίαση

I. Αποφάσεις διαπίστωσης της παράβασης

Απόφαση της 2ας Αυγούστου 1993, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Κινητήρες σκαφών αναψυχής» (C-139/92, Συλλογή σ. I-4707): παράδειγμα τεχνικού κανόνα.

Παραλείποντας να κοινοποιήσει, στο στάδιο του σχεδίου, το υπουργικό διάταγμα αριθ. 514/87 για τον ορισμό και την επαλήθευση της ανώτατης ισχύος λειτουργίας και για την κατασκευή και εγκατάσταση στα σκάφη των κινητήρων των σκαφών αναψυχής, η Ιταλία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, βάσει των διατάξεων της οδηγίας.

Απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά Γερμανίας – «Αποστειρωμένα ιατρικά εργαλεία» (C-317/92, Συλλογή σ. I-2039): επέκταση του πεδίου εφαρμογής ενός τεχνικού κανόνα σε άλλα προϊόντα: μέτρο που θέτει σε εφαρμογή μια διάταξη παροχής εξουσιοδοτήσεως.

1. Η εφαρμογή σε καθοριζόμενα προϊόντα ενός τεχνικού κανόνα που αφορούσε προγενέστερα άλλα προϊόντα, συνιστά κοινοποιητέο τεχνικό κανόνα (σκέψη 25).
2. Το γεγονός ότι μια διάταξη παροχής εξουσιοδοτήσεως είχε ήδη κοινοποιηθεί στην Επιτροπή δεν απαλλάσσει από την υποχρέωση κοινοποίησης των διατάξεων εφαρμογής της. Δεν είναι η διάταξη παροχής εξουσιοδοτήσεως η ρύθμιση εκείνη που περιέχει την τεχνική προδιαγραφή, αλλά, ενδεχομένως, τα μέτρα εφαρμογής της (σκέψη 26).

Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών – «Βολβοί ανθέων» (C-52/93, Συλλογή σ. I-3591): άλλο παράδειγμα κοινοποιητέου μέτρου.

Έχοντας θεσπίσει μια τροποποίηση του κανονισμού PVS για τα πρότυπα ποιότητας των βολβών ανθέων, χωρίς να έχουν κοινοποιήσει τα πρότυπα στην Επιτροπή, στη φάση του σχεδίου, οι Κάτω Χώρες παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας.

Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών «Μετρητές κιλοβατών» (C-61/93, Συλλογή σ. I-3607): άλλο παράδειγμα κοινοποιητέου μέτρου.

Έχοντας θεσπίσει τα διατάγματα για τους μετρητές κιλοβατών, τις απαιτήσεις αντοχής των φιαλών για τα αναψυκτικά ποτά, τη σύνθεση, την κατάταξη, τις μορφές και την επισήμανση των ζιζανιοκτόνων, χωρίς να τα έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή, στο στάδιο του σχεδίου, οι Κάτω Χώρες παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν, βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας.

Απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών – «Μαργαρίνη» (C-273/94, Συλλογή σ. I-31): διευκρινίσεις για την έννοια του τεχνικού κανόνα: τεχνικός κανόνας που προσφέρει εναλλακτικές λύσεις σε συνάρτηση με το υφιστάμενο καθεστώς, στο βαθμό που τηρούνται οι διευκρινιζόμενοι όροι – κανόνας με απελευθερωτικό αντίκτυπο για τις συναλλαγές.

1. Ένας κανόνας στον οποίο προβλέπονται οι δυνατότητες παρέκκλισης από κάποιον άλλο υφιστάμενο τεχνικό κανόνα συνιστά τεχνικό κανόνα, εφόσον με αυτόν καθορίζονται εναλλακτικές τεχνικές προδιαγραφές υποχρεωτικού χαρακτήρα. Πράγματι, εάν επιθυμεί κανένας να παρεκκλίνει από τον υφιστάμενο κανόνα, η τήρηση των εναλλακτικών προδιαγραφών είναι υποχρεωτική για την παραγωγή ή την εμπορία του εν λόγω προϊόντος (σκέψη 13).
2. Η υποχρέωση κοινοποίησης δεν εξαρτάται από τις επιπτώσεις που εικάζεται ότι έχει ο εν λόγω τεχνικός κανόνας για τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Αντικειμενικός στόχος της διαδικασίας είναι επακριβώς η διαπίστωση κατά πόσον διακινδυνεύεται η όρθωση ενός φραγμού και κατά πόσον ενδέχεται ο φραγμός αυτός να είναι δικαιολογημένος, υπό το πρίσμα των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου. Με αφορμή το σημείο αυτό, πρέπει υποχρεωτικά να κοινοποιούνται έστω και οι κανόνες εκείνοι, με τους οποίους καθίσταται περισσότερο φιλελεύθερο το νομικό καθεστώς των εν λόγω προϊόντων (σκέψεις 14 και 15).

Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, Επιτροπή κατά Ιταλίας – «Μαλάκια» (C-289/94, Συλλογή σ. I-4405): αναγκαίος σύνδεσμος μεταξύ της ειδικής προδιαγραφής και της εμπορίας των εν λόγω προϊόντων. Εμβέλεια των ευεργετικών εξαιρέσεων από την υποχρέωση κοινοποίησης, στις οποίες υπάγονται τα μέτρα μεταφοράς. Μεθοδολογία και διαδικασία παραγωγής σχετική με τα φάρμακα.

1. Οι κανόνες που αφορούν την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, υπό την οποία εκτρέφονται τα μαλάκια, εμφανίζουν εξαιρετικά στενή διασύνδεση με την εμπορία του εξεταζόμενου προϊόντος: εφόσον η τήρησή τους έχει άμεσο αντίκτυπο για την εμπορία των εν λόγω προϊόντων, ακριβώς επειδή μπορεί να διατίθενται στο εμπόριο μόνο τα προϊόντα που παράγονται με βάση αυτές τις τεχνικές προδιαγραφές, οι εν λόγω κανόνες πρέπει να θεωρείται ότι αποτελούν τεχνικούς κανόνες (σκέψη 32).

2. Πρέπει να υπάρχει άμεσος σύνδεσμος μεταξύ ενός κοινοτικού μέτρου αναγκαστικού χαρακτήρα και ενός εθνικού μέτρου, για να είναι δυνατόν να γίνεται λόγος για ένα μέτρο «μεταφοράς», κατά την έννοια του άρθρου 10.1.1., με βάση το οποίο απαλλάσσονται τα κράτη μέλη από την υποχρέωση κοινοποίησης. Εν προκειμένω, το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω εθνικών κανόνων ήταν σαφώς πιο περιορισμένο από το αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού καθεστώτος και υπήρχε επομένως η υποχρέωση κοινοποίησης (σκέψεις 36, 43 και 44).
3. Η έννοια της τεχνικής προδιαγραφής περιλαμβάνει και τις μεθόδους και διαδικασίες παραγωγής που σχετίζονται με τα φάρμακα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 65/65 και μάλιστα από την εποχή επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ από την οδηγία 88/182 (σκέψη 51).

Απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, Επιτροπή κατά Ιταλίας - «Αμιάντος» (C-279/94, Συλλογή σ. I-4743): απαγόρευση εμπορίας κάποιας ουσίας· τύπος των κανόνων που μπορεί να έχουν επιπτώσεις για τα χαρακτηριστικά στοιχεία του προϊόντος· έννοια του νέου τεχνικού κανόνα και αναγκαιότητα ύπαρξης διακεκριμένων έννομων αποτελεσμάτων· εμπέδεια της υποχρέωσης κοινοποίησης: δεν συμβαδίζει με την υποχρέωση αναβολής έγκρισης (standstill).

1. Η σχετική διάταξη με την οποία απαγορεύεται η εμπορία και η χρήση κάποιας ουσίας συνιστά τεχνικό κανόνα (σκέψη 30) και μάλιστα έστω και αν η διευκρίνιση αυτή επιφέρεται από τις διατάξεις της οδηγίας 94/10.
2. Ο κανόνας με τον οποίο επιβάλλονται οριακές τιμές συγκέντρωσης κάποιας ουσίας στον ατμοσφαιρικό αέρα (εν προκειμένω, η συγκέντρωση των ιών αμιάντου) δεν διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά στοιχεία που απαιτούνται για ένα προϊόν και δεν εμπίπτει, κατά συνέπεια, εκ των προτέρων, στον ορισμό της τεχνικής προδιαγραφής. Ωστόσο, δεν αποκλείεται η απόδειξη των συνεπειών για τα χαρακτηριστικά στοιχεία του προϊόντος (σκέψη 34).
3. Ένας νέος τεχνικός κανόνας οφείλει να παράγει διακεκριμένα έννομα αποτελέσματα, σε σύγκριση με το υφιστάμενο καθεστώς. Σε περίπτωση διαμάχης, το βάρος της απόδειξης των αποτελεσμάτων αυτών το φέρει ο αιτών (σκέψη 36).
4. Λαμβάνοντας υπόψη το στόχο που επιδιώκεται από το άρθρο 8 της οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στο να παρέχεται στην Επιτροπή η δυνατότητα να διαθέτει την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση για κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, αναφορικά με το περιεχόμενό του, την εμπέδειά του αλλά και το γενικότερο περιεχόμενό του, εναπόκειται στα κράτη μέλη να προβαίνουν στην αυτούσια κοινοποίηση του κειμένου που περιέχει τον τεχνικό κανόνα (τους τεχνικούς κανόνες) (σκέψη 41)· επομένως, οφείλει να κοινοποιείται το αυτόσυο κείμενο, όχι όμως οι τεχνικοί κανόνες που περιλαμβάνει, οι οποίοι αποτελούν αντικείμενο της υποχρέωσης απραξίας (standstill) (σκέψη 42).

Απόφαση της 7ης Μαΐου 1998, Επιτροπή κατά Βελγίου (C-145/97, Συλλογή σ. I-2643): εύρος της υποχρέωσης κοινοποιήσεως

Όπως ορίζεται στο άρθρο 8 της οδηγίας, τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν, εκτός από το σχέδιο του κειμένου που αφορά τους τεχνικούς κανόνες, το κείμενο των βασικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που αφορούν κατά κύριο και άμεσο λόγο τον κανόνα. Στόχος της διάταξης αυτής είναι να παρέχεται στην Επιτροπή η δυνατότητα να διαθέτει την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση, ούτως ώστε να είναι σε θέση να ασκεί με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο τις εξουσίες που της παραχωρούνται από την οδηγία (σκέψη 12).

Απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2001, Επιτροπή κατά Γαλλίας (C-230/99, Συλλογή σ. I-1169): άρνηση εξομίωσης εμπειστατωμένης γνώμης με επιστολή όχλησης (επιβεβαίωση της διάταξης της 13ης Σεπτεμβρίου 2000, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-341/97, Συλλογή σ. I-6611)

Από τον σκοπό της διαδικασίας που προηγείται της ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως συνάγεται ότι το έγγραφο όχλησεως αποσκοπεί, αφενός, στο να προσδιορίσει το αντικείμενο της διαφοράς και να παράσχει στο κράτος μέλος που καλείται να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του τα αναγκαία στοιχεία για την προετοιμασία της άμυνάς του και, αφετέρου, στο να του παράσχει τη δυνατότητα να συμμορφωθεί προτού επιληφθεί της υποθέσεως το Δικαστήριο. Εξάλλου, η έκδοση εγγράφου όχλησεως προϋποθέτει ότι στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος προσάπτεται προϋπάρχουσα παράβαση υποχρεώσεως την οποία υπέχει το οικείο κράτος μέλος.

Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι, κατά τον χρόνο της εκδόσεως της εμπειστατωμένης γνώμης, το κράτος μέλος στο οποίο απευθυνόταν η γνώμη αυτή δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι είχε παραβιάσει το κοινοτικό δίκαιο, καθόσον η πράξη βρισκόταν απλώς στη φάση του σχεδίου.

Η αντίθετη άποψη θα είχε ως συνέπεια να συνιστά η εμπειστατωμένη γνώμη όχληση υπό αίρεση, η υπόσταση της οποίας θα εξηρτάτο από τη συνέχεια την οποία επιφυλάσσει στη γνώμη αυτή το οικείο κράτος μέλος. Οι επιταγές της ασφάλειας δικαίου, οι οποίες είναι συμφυείς με κάθε διαδικασία που μπορεί να καταλήξει σε ένδικη διαφορά, δεν επιτρέπουν μια τέτοια αβεβαιότητα (σκέψεις 31 έως 34).

Π. Αποφάσεις που εκδόθηκαν με βάση τα αιτήματα προδικαστικών αποφάσεων

Απόφαση της 30ης Απριλίου 1996, CIA Security International (C-194/94, Συλλογή σ.Ι-2201): μη εφαρμογή της διαδικασίας κοινοποίησης σε κανόνες όσον αφορά τους όρους για την εγκατάσταση των επιχειρήσεων και σε κανόνες οι οποίοι περιορίζονται στη χορήγηση της σχετικής εξουσιοδότησεως για την έγκριση των τεχνικών κανόνων. Αποτελεσματικότητα του ελέγχου που θεσπίζεται από την οδηγία, λόγω των υποχρεώσεων κοινοποίησης των κειμένων στο στάδιο του σχεδίου και των επιβαλλόμενων περιόδων απραξίας. Σαφής και ανεπιφύλακτος χαρακτήρας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας. Μη εφαρμογή των τεχνικών κανόνων οι οποίοι εγκρίνονται κατά παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης.

1. Η νομοθεσία που καθορίζει τους όρους για την εγκατάσταση των επιχειρήσεων σε ένα συγκεκριμένο κλάδο δεν προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά στοιχεία ενός προϊόντος και δεν είναι κατά συνέπεια κοινοποιητέα (σκέψη 25).
2. Οι λεπτομερείς κανόνες που καθορίζουν τις προϋποθέσεις για τις δοκιμές ποιότητας και καλής λειτουργίας, οι οποίοι πρέπει να πληρούνται για να είναι δυνατόν να εγκριθεί και να διατεθεί στο εμπόριο ένα προϊόν, συνιστούν τεχνικούς κανόνες (σκέψη 26).
3. Μια διάταξη η οποία περιορίζεται στην παροχή νομοθετικής εξουσιοδότησεως για την έκδοση άλλων τεχνικών κανόνων, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην έχει αφεαυτού καμία έννομη συνέπεια για τους ιδιώτες, δεν συνιστά τεχνικό κανόνα. Το αντίθετο ισχύει, όταν η διάταξη παράγει αυτοδύναμα έννομα αποτελέσματα, όπως για παράδειγμα όταν υποχρεώνει του ενδιαφερόμενους, έστω και ελλείψει του σχετικού κανόνα εφαρμογής, να ζητούν την προγενέστερη έγκριση των προϊόντων τους (σκέψεις 29 και 30).
4. Τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας είναι σαφή (στο ότι οι τεχνικοί κανόνες οφείλουν να κοινοποιούνται και ότι αποτελούν αντικείμενο κοινοτικού ελέγχου, πριν από την έγκρισή τους) και ανεπιφύλακτα και οφείλουν κατά συνέπεια να ερμηνεύονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οι ιδιώτες να έχουν τη δυνατότητα να τα επικαλούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων (σκέψεις 44, 50).
5. Σκοπός της οδηγίας δεν είναι απλώς να ενημερώνεται η Επιτροπή, αλλά ακριβώς, σε γενικότερο πλαίσιο, να επιτευχθεί η εξάλειψη ή ο περιορισμός των εμποδίων στο εμπόριο, η ενημέρωση των άλλων κρατών περί των τεχνικών κανονιστικών ρυθμίσεων που μελετώνται από ένα κράτος, η παροχή προς την Επιτροπή και προς τα άλλα κράτη μέλη του αναγκαίου χρόνου προκειμένου να ενεργήσουν και να προτείνουν τροποποιήσεις που επιτρέπουν την ελαχιστοποίηση των περιορισμών την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που απορρέουν από το μελετώμενο μέτρο και η παροχή στην Επιτροπή του αναγκαίου χρόνου προκειμένου να προτείνει οδηγία εναρμονίσεως (σκέψεις 40, 41, 50).

6. Η παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης, η οποία συνιστά διαδικαστική πλημμέλεια κατά τη θέσπιση των οικείων τεχνικών κανόνων, συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των τεχνικών αυτών κανόνων, με αποτέλεσμα αυτοί να μην είναι αντιτάξιμοι έναντι των ιδιωτών.

Όταν κάποιος ιδιώτης επικαλείται δικαιολογημένα την παράβαση της αντίστοιχης υποχρέωσης ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, εναπόκειται στο δικαστήριο αυτό να αρνηθεί την εφαρμογή του εθνικού τεχνικού κανόνα ο οποίος δεν κοινοποιήθηκε (σκέψεις 45, 54, 55).

Απόφαση της 20ης Ιουνίου 1996, Semeraro Casa, (C-418/93 έως C-421/93, C-460/93 έως C-462/93, C-464/93, C-9/94 έως C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 και C-332/94, Συλλογή σ. I-297 : μη εφαρμογή της οδηγίας σε μια εθνική κανονιστική ρύθμιση που αφορά το ωράριο παύσης λειτουργίας των καταστημάτων.

Η υποχρέωση κοινοποίησης δεν εφαρμόζεται σε μια εθνική κανονιστική ρύθμιση, η οποία δεν διέπει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, αλλά περιορίζεται αποκλειστικά στη ρύθμιση του ωραρίου παύσης λειτουργίας των καταστημάτων (σκέψη 38).

Απόφαση της 20ης Μαρτίου 1997, Bic Benelux (C-13/96, Συλλογή σ. I-1753): χαρακτηρισμός ενός εθνικού μέτρου ως τεχνικού κανόνα, ανεξάρτητα από τους λόγους που ώθησαν αρχικά στην αποδοχή του. Χαρακτηρισμός της σχετικής υποχρέωσης επισήμανσης, με την οποία πληροφορεί τον καταναλωτή της ότι το προϊόν υπόκειται σε οικολογικό φόρο, ως τεχνικού κανόνα.

1. Η οδηγία δεν περιορίζεται στα εθνικά μέτρα που μπορούν να εναρμονισθούν μόνο με βάση το άρθρο 100 Α της Συνθήκης. Ο στόχος της οδηγίας αυτής συνίσταται στην προστασία, με προληπτικό έλεγχο, της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, η οποία θα μπορούσε να εμποδιστεί άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, με τη θέσπιση των τεχνικών κανόνων. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να ανακύψουν από τη θέσπιση των εθνικών τεχνικών κανόνων ανεξαρτήτως των λόγων που δικαιολόγησαν τη θέσπισή τους (σκέψη 19): συνεπώς, το γεγονός ότι το μέτρο αυτό δεν θέτει σε εφαρμογή τεχνικό πρότυπο που το ίδιο είναι ικανό να εμποδίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ή και το γεγονός ότι το μέτρο αυτό θεσπίστηκε για την προστασία του περιβάλλοντος δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να αποτελεί το μέτρο αυτό τεχνικό κανόνα (σκέψη 20).
2. Η έννοια της «άλλης απαίτησης» την οποία εισήγαγε η οδηγία 94/10 δεν έχει καμιά σημασία για την ερμηνεία της έννοιας «τεχνικές προδιαγραφές»: πρόκειται για δύο χωριστές έννοιες (σκέψη 21).
3. Η σήμανση, σκοπός της οποίας είναι να ενημερώνεται το κοινό ως προς τις συνέπειες των προϊόντων επί του περιβάλλοντος, δεν διακρίνεται, παρά το γεγονός ότι συνοδεύει ένα καθεστώς επιβολής οικολογικών φόρων, από άλλες οικολογικές ετικέτες, οι οποίες υπενθυμίζουν στους καταναλωτές τις επιβλαβείς

επιπτώσεις των εν λόγω προϊόντων για το περιβάλλον. Η σήμανση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί αποκλειστικά συνοδευτικό μέτρο φορολογικού χαρακτήρα (σκέψη 24).

Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, Lemmens (C-226/97 – Συλλογή 1998, σ. I-3711): *συνυπαγωγή, στην οδηγία, των κανόνων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού δικαίου. Όροι εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας στους κανόνες που εφαρμόζονται για μια ιδιαίτερη ομάδα χρηστών. Σχέση μεταξύ της έννοιας του ανεφάρμοστου και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.*

1. Η οδηγία εφαρμόζεται επίσης στους κανόνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ποινικού δικαίου. Το πεδίο εφαρμογής της δεν περιορίζεται στα προϊόντα που προορίζονται για χρήσεις που δεν ανάγονται στις προνομίες της δημόσιας εξουσίας (σκέψη 20).
2. Υπάρχουν κανόνες με τους οποίους επιβάλλονται τεχνικές προδιαγραφές για ένα προϊόν, όταν αυτό προορίζεται για συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών, το περιεχόμενο των οποίων εξαρτάται από τον ειδικό σκοπό που επιδιώκεται από αυτήν την κατηγορία. Όταν οι εν λόγω προδιαγραφές έχουν εξαιρετικά χαλαρή σχέση με την παραγωγή και την εμπορία του προϊόντος αυτού, ο κανόνας δεν μπορεί πλέον να χαρακτηριστεί ως τεχνικός κανόνας (σκέψη 24). Όταν η τήρηση των τεχνικών προδιαγραφών είναι υποχρεωτική για την πώληση σε έναν πολύ σημαντικό χρήστη της εν λόγω αγοράς, πρόκειται για τεχνικό κανόνα (σκέψη 25).
3. Η έλλειψη κοινοποίησης καθιστά τους σχετικούς τεχνικούς κανόνες ανεφάρμοστους, καθόσον εμποδίζουν τη χρησιμοποίηση ή τη διάθεση στο εμπόριο ενός προϊόντος που δεν ανταποκρίνεται στους κανόνες αυτούς. Αντιθέτως, η έλλειψη κοινοποίησης δεν έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται παράνομη κάθε χρησιμοποίηση ενός προϊόντος που ανταποκρίνεται στους μη κοινοποιηθέντες κανόνες (σκέψη 35).

Απόφαση της 11ης Μαΐου 1999, Albers (C-425/97 έως C-427/97 – Συλλογή 1999, σ. I-2947): *μέθοδοι και διαδικασίες παραγωγής γεωργικών προϊόντων, τα οποία προορίζονται για τη διατροφή ανθρώπων· εμβέλεια της εξαίρεσης από την υποχρέωση κοινοποίησης, η οποία ισχύει για τα μέτρα μεταφοράς των διατάξεων στο εθνικό δίκαιο.*

1. Τα μέτρα που έχουν ως σκοπό να αποτρέψουν τη χορήγηση ουσιών στα εκτρεφόμενα για πάχυνση βοοειδή συνιστούν τεχνικές προδιαγραφές υπό την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1 της οδηγίας, στο βαθμό που η έννοια αυτή καλύπτει τις μεθόδους και διαδικασίες παραγωγής γεωργικών προϊόντων τα οποία προορίζονται για τη διατροφή ανθρώπων (σκέψεις 16 και 17).
2. Επιπλέον, εφόσον οι κανόνες αυτοί θεσπίστηκαν από εθνικές διοικητικές αρχές, έχουν εφαρμογή σε ολόκληρο το εθνικό έδαφος και είναι υποχρεωτικοί για εκείνους στους οποίους απευθύνονται, συνιστούν τεχνικούς κανόνες (σκέψη 18).

3. Ένα μέτρο με το οποίο επιβάλλεται η απαγόρευση χορήγησης κάποιας ουσίας σε βοοειδή και επιβάλλεται η απαγόρευση να κατέχει κανείς, να διαθέτει σε απόθεμα, να αγοράζει ή να πωλεί την ουσία αυτή, το οποίο έχει θεσπιστεί σε εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από κάποια κοινοτική οδηγία συνιστά τεχνικό κανόνα, αλλά το κράτος που έχει θεσπίσει το εν λόγω μέτρο απαλλάσσεται, βάσει του άρθρου 10 της οδηγίας, από την υποχρέωση κοινοποιήσεώς του στην Επιτροπή.

Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1999, Colim (C-33/97 – Συλλογή 1999, σ. I-3175): έννοια του τεχνικού κανόνα: όροι υπό τους οποίους ένα μέτρο που αντικαθιστά έναν υφιστάμενο τεχνικό κανόνα είναι κοινοποιητέο· χαρακτηρισμός της υποχρέωσης σύνταξης της αντίστοιχης επισήμανσης, των οδηγιών χρήσεως και του εγγράφου του πιστοποιητικού εγγυήσεως σε μια ή περισσότερες καθορισμένες γλώσσες· αντίστοιχα πεδία εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας και του άρθρου 28 της συνθήκης ΕΚ.

1. Σκοπός της οδηγίας είναι η προστασία, με προληπτικό έλεγχο, της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, η οποία αποτελεί ένα από τα θεμέλια της Κοινότητας. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί στην εξάλειψη ή στον περιορισμό των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων τα οποία θα μπορούσαν να προκύψουν από τεχνικούς κανόνες τους οποίους τα κράτη μέλη προτίθενται να θεσπίσουν. Όμως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «σχέδιο» τεχνικού κανόνα, ούτε, μπορεί, κατά συνέπεια, να καλύπτεται από την υποχρέωση κοινοποιήσεως ένα εθνικό μέτρο το οποίο, χωρίς να προσθέτει νέες ή συμπληρωματικές διατάξεις, επαναλαμβάνει ή αντικαθιστά ήδη υφιστάμενους τεχνικούς κανόνες, οι οποίοι, εφόσον θεσπίστηκαν μετά την έναρξη της ισχύος της οδηγίας 83/189, έχουν δεόντως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή (σκέψη 22).
2. Σε αντίθεση προς την υποχρέωση κοινοποίησης ορισμένων πληροφοριών για κάποιο προϊόν που προορίζεται για τον καταναλωτή, η οποία υλοποιείται με την αναγραφή των συγκεκριμένων ενδείξεων επί του προϊόντος ή με την προσθήκη εγγράφων όπως οι οδηγίες χρήσεως ή και το αντίστοιχο έγγραφο εγγυήσεως, που αφορούν άμεσα το συγκεκριμένο προϊόν, η υποχρέωση αναγραφής των πληροφοριών αυτών σε μια καθορισμένη γλώσσα δεν συνιστά αυτή καθαυτή «τεχνικό κανόνα», κατά την έννοια της οδηγίας, αλλά παρακολουθηματικού χαρακτήρα κανόνα, ο οποίος είναι απαραίτητος για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να αντιλαμβάνονται αποτελεσματικά τις σχετικές πληροφορίες (σκέψεις 29 και 30).
3. Οι γλωσσικές απαιτήσεις οι οποίες αφορούν την επισήμανση, τις οδηγίες χρήσεως και το αντίστοιχο έγγραφο της εγγυήσεως, έστω και εάν δεν συνιστούν τεχνικούς κανόνες, κατά την έννοια της οδηγίας, αποτελούν εμπόδιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου, καθόσον τα προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη προϊόντα πρέπει να φέρουν διαφορετικές ετικέτες, πράγμα που συνεπάγεται πρόσθετα έξοδα συσκευασίας (σκέψη 36).

Απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, Unilever (C-443/98, Συλλογή σ. I-7535): εύρος της εξαίρεσης κοινοποίησης που ισχύει για μέτρα με τα οποία τα κράτη μέλη τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από κοινοτική οδηγία. Συνέπειες της μη τήρησης της υποχρέωσης αναβολής έγκρισης που προβλέπεται από το άρθρο 9 της οδηγίας. Μη εφαρμογή τεχνικού κανόνα σε διαφορές μεταξύ ιδιωτών για ζητήματα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων εκ συμβάσεως.

1. Κανονιστική διάταξη που ρυθμίζει την επισήμανση της καταγωγής του ελαιολάδου, περιέχει «τεχνικές προδιαγραφές» κατά την έννοια της οδηγίας 98/34/ΕΚ (σκέψη 26).
2. Μια τέτοια διάταξη δεν εξαιρείται της κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 10 της οδηγίας 83/189, λόγω του ότι εκδόθηκε σύμφωνα με την οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους, η οποία, με το άρθρο της 3, παράγραφος 1, σημείο 7, επιβάλλει την υποχρέωση αναγραφής στην επισήμανση του τόπου καταγωγής ή προελεύσεως στις περιπτώσεις που η παράλειψη της ενδείξεως αυτής θα ήταν δυνατό να δημιουργήσει στον καταναλωτή εσφαλμένη εντύπωση σχετικά με τον πραγματικό τόπο καταγωγής ή προελεύσεως του τροφίμου. Πράγματι, η διάταξη αυτή της οδηγίας 79/112, που έχει γενικόλογη διατύπωση, αφήνει στα κράτη μέλη ένα περιθώριο κινήσεων αρκετά σημαντικό ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο χαρακτηρισμού ορισμένων εθνικών κανόνων για την επισήμανση σε σχέση με την καταγωγή, όπως αυτοί που καθιερώνει ο επίδικος νόμος, ως εθνικών διατάξεων που συμμορφώνονται προς κοινοτική πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 83/189 (σκέψεις 28 και 29).
3. Το σκεπτικό που οδήγησε το Δικαστήριο στην απόφαση CIA Security International να θεωρήσει ότι η αποτελεσματικότητα του προληπτικού ελέγχου που ασκείται με τη διαδικασία κοινοποίησης ενισχύεται ακόμη περισσότερο αν η οδηγία ερμηνευόμενη κατά τρόπον ώστε η υποχρέωση κοινοποίησης να συνιστά ουσιώδη διαδικαστική πλημμέλεια ικανή να συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των επίμαχων τεχνικών κανόνων στους ιδιώτες, θα κατέληγε ώστε να θεωρείται ότι η παράβαση των υποχρεώσεων αναβολής που προβλέπει το άρθρο 9 της οδηγίας συνιστά επίσης ουσιώδη διαδικαστική πλημμέλεια ικανή να επιφέρει τη μη εφαρμογή των τεχνικών κανόνων (σκέψεις 39 έως 44).
4. Στο πλαίσιο μιας αστικής δίκης κατά ιδιωτών όσον αφορά δικαιώματα και υποχρεώσεις εκ συμβάσεως, η εφαρμογή των τεχνικών κανόνων που θεσπίστηκαν κατά παράβαση του άρθρου 9 της οδηγίας μπορεί να έχει ως συνέπεια την παρεμβολή εμποδίων στη χρήση ή τη διάθεση στο εμπόριο ενός προϊόντος που δεν είναι σύμφωνο με τους κανόνες αυτούς. Όσον αφορά τη μη εφαρμογή μη κοινοποιηθέντος τεχνικού κανόνα ή κανόνα για τον οποίο δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αναβολής του άρθρου 9, δεν συντρέχει λόγος να τύχουν διαφορετικής αντιμετώπισης οι διαφορές μεταξύ ιδιωτών από ζητήματα αθέμιτου ανταγωνισμού και από τις διαφορές μεταξύ ιδιωτών για ζητήματα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων εκ συμβάσεως. Εν πάση περιπτώσει η οδηγία ουδόλως

προσδιορίζει το ουσιαστικό περιεχόμενο του κανόνα δικαίου βάσει του οποίου ο εθνικός δικαστής οφείλει να κρίνει την εκκρεμή ενώπιόν του διαφορά. Η οδηγία δεν γεννά ούτε δικαιώματα ούτε υποχρεώσεις για τους ιδιώτες (σκέψεις 46, 49 και 51).

Απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2000, Snellers, (C-314/98, Συλλογή σ. I-8633): εφαρμογή της οδηγίας *ratione temporis*: δεν υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης κανόνα δεν ορίζει κανένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος ως τοιούτου.

1. Προκειμένου να εκτιμηθεί αν εθνική κανονιστική απόφαση που θεσπίστηκε το Δεκέμβριο του 1994 πρέπει να χαρακτηριστεί ως τεχνικός κανόνας που πρέπει να κοινοποιείται, δεν θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η μεταγενέστερη τροποποίηση της οδηγίας 94/10 (σκέψεις 31 και 32).
2. Μια κανονιστική διάταξη που προβλέπει κριτήρια για τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία ένα όχημα θεωρείται ότι έλαβε για πρώτη φορά έγκριση για τη θέση του σε κυκλοφορία στη δημόσια οδό, προκειμένου να καταρτιστεί πιστοποιητικό ταξινομήσεως δεν ορίζει κανένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος ως τοιούτου και δεν πρέπει επομένως να κοινοποιείται (σκέψη 39).

Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Donkersteeg (C-37/99, Συλλογή σ. I-10223): δεν υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης κανόνα που δεν καθορίζει κανένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος, ούτε μέθοδο ή διαδικασία παραγωγής αυτού. Δεν υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης κανόνα που καθορίζει μέθοδο παραγωγής προϊόντος του οποίου η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική για την εμπορία ή τη χρήση του εν λόγω προϊόντος.

1. Μια εθνική διάταξη, απαιτώντας μόνο να υπάρχουν στο χοιροτροφείο κάδοι απολυμάνσεως ή είδη καθαρισμού που ενδείκνυνται για την απολύμανση των υποδημάτων, δεν έχει σχέση με αυτή καθαυτή την παραγωγή του σχετικού γεωργικού προϊόντος. Ο κανόνας αυτός δεν καθορίζει ένα απαιτούμενο χαρακτηριστικό του προϊόντος, ούτε μια μέθοδο ή διαδικασία παραγωγής του εν λόγω προϊόντος (σκέψη 21).
2. Εφόσον ακριβείς και λεπτομερείς κανόνες περί εμβολιασμού συνδέονται με αυτή καθαυτή την παραγωγή του σχετικού γεωργικού προϊόντος και πρέπει να τηρούνται κατά τη διάρκεια του κύκλου παραγωγής του προϊόντος, οι εν λόγω κανόνες ορίζουν μια «διαδικασία» παραγωγής του προϊόντος αυτού (σκέψη 31).
3. Εφόσον δεν υφίσταται ουδείς περιορισμός ούτε για την εμπορία ούτε για τη χρησιμοποίηση των σχετικών προϊόντων σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η «διαδικασία», η τελευταία δεν αποτελεί τεχνικό κανόνα που θα έπρεπε να ανακοινωθεί στην Επιτροπή πριν από τη θέσπισή του (σκέψεις 32 έως 34).

Απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, Van der Burg (C-278/99, Συλλογή σ. I-2015): δεν υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης κανόνα που περιορίζεται να απαγορεύσει έναν τρόπο εμπορίας και δεν καθορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος.

Τεχνικές προδιαγραφές υπό την έννοια της οδηγίας αυτής είναι «οι προδιαγραφές που περιέχονται σε έγγραφο με το οποίο ορίζονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος». Έτσι, οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να αφορούν το προϊόν ως τέτοιο. Όμως, ρύθμιση, η οποία απαγορεύει την εμπορική διαφήμιση εγκαταστάσεων εκπομπής που δεν ανήκουν σε εγκεκριμένο τύπο, περιορίζεται να απαγορεύσει ένα τρόπο εμπορίας, και δεν καθορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος (σκέψη 20).

Απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, Canal Satellite Digital (C-390/99, Συλλογή σ. I-607): δεν υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης κανόνα που απλώς προβλέπει προϋποθέσεις για την εγκατάσταση επιχειρήσεων. Υποχρέωση κοινοποίησης κανονισμού που προβλέπει την υποχρέωση των φορέων παροχής υπηρεσιών προσβάσεως υπό όρους να εγγράφονται σε μητρώο και την προηγούμενη έγκριση των προϊόντων τους. Εύρος της εξαίρεσης κοινοποίησης που ισχύει για μέτρα με τα οποία τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από κοινοτική οδηγία.

1. Οι εθνικές διατάξεις που απλώς προβλέπουν προϋποθέσεις για την εγκατάσταση επιχειρήσεων, όπως οι διατάξεις που εξαρτούν την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από προηγούμενη έγκριση, δεν συνιστούν τεχνικούς κανόνες υπό την έννοια της οδηγίας. Πράγματι, οι τεχνικοί κανόνες υπό την έννοια της οδηγίας αποτελούν προδιαγραφές που καθορίζουν τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και όχι προδιαγραφές που σκοπούν τους επιχειρηματίες (σκέψη 45).
2. Αντιθέτως, μια εθνική διάταξη πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «τεχνικός κανόνας» εφόσον υποχρεώνει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να ζητούν προηγούμενη έγκριση για το υλικό τους. Επομένως, εθνική κανονιστική ρύθμιση που επιβάλλει στους φορείς παροχής υπηρεσιών προσβάσεως υπό όρους την υποχρέωση εγγραφής σε μητρώο των συσκευών, εξοπλισμών, αποκωδικοποιητών ή συστημάτων ψηφιακής εκπομπής και λήψεως τηλεοπτικών σημάτων μέσω δορυφόρου, τις οποίες προτίθενται να θέσουν σε εμπορία, και τη χορήγηση προηγούμενης εγκρίσεως για τα προϊόντα αυτά, προτού να είναι σε θέση να τα θέσουν σε εμπορία, αποτελεί «τεχνικό κανόνα» (σκέψεις 46 και 47).
3. Η οδηγία 95/47 σχετικά με τη χρήση προτύπων για τη μετάδοση τηλεοπτικού σήματος δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη σχετικά με τις διοικητικές λεπτομέρειες που προορίζονται να θέσουν σε εφαρμογή τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη δυνάμει της οδηγίας αυτής. Στο μέτρο που η επίδικη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική κανονιστική ρύθμιση μεταφέρει στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 95/47, και μόνον στο μέτρο αυτό, δεν υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης Πάντως, η επίδικη εθνική κανονιστική ρύθμιση, στο μέτρο που θεσπίζει σύστημα προηγούμενης διοικητικής εγκρίσεως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως κανονιστική ρύθμιση με την οποία το κράτος μέλος

συμμορφώνεται σε κοινοτική πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα που έχει ως αποτέλεσμα την έκδοση τεχνικών προδιαγραφών (σκέψεις 27, 48 και 49).

Απόφαση της 6ης Ιουνίου 2002, Sapod Audic (C-159/00, Συλλογή σ. I-5031):
υποχρέωση κοινοποίησης διάταξης που επιβάλλει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των συσκευασιών στο βαθμό που συνεπάγεται υποχρέωση μαρκαρίσματος ή επισημάνσεως των συσκευασιών αυτών. Μη εφαρμογή τεχνικού κανόνα σε διαφορά μεταξύ ιδιωτών.

1. Η υποχρέωση προσδιορισμού της ταυτότητας των συσκευασιών στον βαθμό που δεν φαίνεται να συνεπάγεται υποχρέωση μαρκαρίσματος ή επισημάνσεως των συσκευασιών αυτών, δεν φαίνεται να αναφέρεται στο προϊόν ή στη συσκευασία του αυτά καθεαυτά. Αν ερμηνευθεί έτσι, η διάταξη αυτή δεν καθορίζει συνεπώς τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος υπό την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί τεχνική προδιαγραφή (σκέψη 20).
2. Μια τέτοια εθνική διάταξη μπορεί να αποτελεί τεχνικό κανόνα υπό την έννοια της οδηγίας μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το εθνικό δικαστήριο θα αποφασίσει ότι πρέπει να ερμηνευθεί ως συνεπαγόμενη υποχρέωση μαρκαρίσματος ή επισημάνσεως (σκέψη 39).
3. Μπορεί να γίνει επίκληση της μη δυνατότητας εφαρμογής ενός τεχνικού κανόνα ο οποίος δεν κοινοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας σε διαφορά μεταξύ ιδιωτών σχετικά, ιδίως, με συμβατικής φύσεως δικαιώματα και υποχρεώσεις (σκέψη 50).
4. Εναπόκειται επομένως στο εθνικό δικαστήριο να αρνηθεί την εφαρμογή της διατάξεως αυτής, διευκρινιζομένου ότι το ζήτημα των συμπερασμάτων τα οποία πρέπει να συναχθούν από τη μη δυνατότητα εφαρμογής της εν λόγω εθνικής διατάξεως όσον αφορά το εύρος της κυρώσεως που προβλέπει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, όπως είναι η ακυρότητα ή η μη δυνατότητα αντιτάξεως μιας συμβάσεως, διέπεται από το εθνικό δίκαιο. Το συμπέρασμα αυτό υπόκειται ωστόσο στον όρο ότι οι εφαρμοστέοι κανόνες του εθνικού δικαίου δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που εφαρμόζονται σε παρόμοιες αξιώσεις στηριζόμενες στο εσωτερικό δίκαιο και δεν έχουν διαμορφωθεί κατά τρόπο ώστε να καθίσταται πρακτικώς αδύνατη η άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η κοινοτική έννομη τάξη (σκέψη 53).
